Ίρις

*"Κι εκεί που τελειώνει ο κόσμος κι ανοίγεται το μέγα χάος που το φοβούνται ακόμη και οι Θεοί, μόνο η **Ίρις** μπορεί για λίγο να πλησιάσει"*

(Ησίοδος Θεογονία)

Το περιοδικό του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Τεύχος 9ο Μάρτιος - Απρίλιος 2000

"Η Ίρις, κόρη του Θαύμαντα και της Ηλέκτρας, αγγελιοφόρος των Θεών, με φτερά και φτερωτά πέδιλα, γρήγορη σαν τον άνεμο έπαιρνε και έφερνε μηνύματα από Θεούς και ανθρώπους..."

(Ησίοδος, Θεογονία)

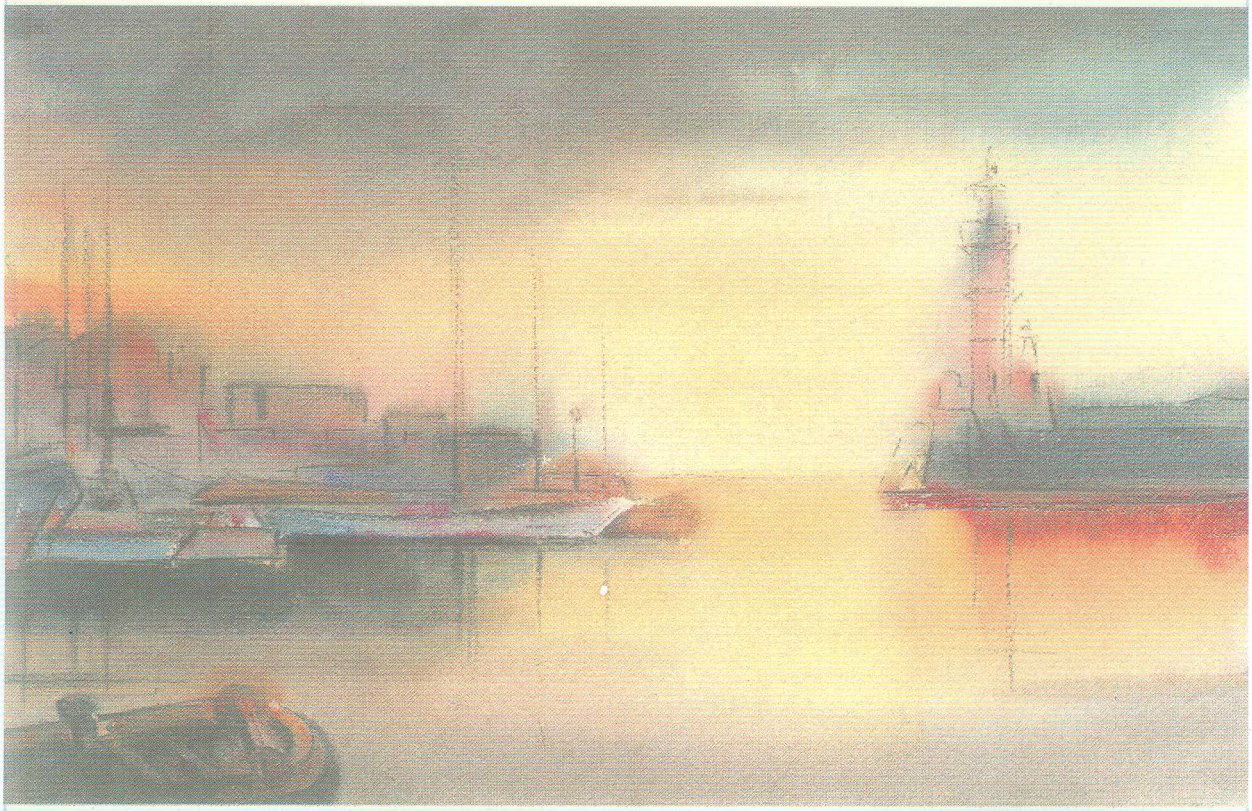

Φωτογραφία εξωφύλλου: "Χανιά Κρήτης 1980, υδατογραφία του Χρίστου Δαγκλή"

Οδηγίες προς τους συγγραφείς

Σκοπός της διμηνιαίας έκδοσης της Ίριδος είναι να καλύψει, κατά το δυνατόν, την έλλειψη ενός περιοδικού αφιερωμένου στις δραστηριότητες της πανεπιστημιακής μας κοινότητας. Η συντακτική επιτροπή είναι υπεύθυνη για την επιλογή της ύλης και την τυπογραφική επιμέλεια του περιοδικού δεν επεμβαίνει όμως στα άρθρα των συγγραφέων. Για την παράδοση συνεργασιών οι συνάδελφοι παρακαλούνται να απευθύνονται στην συντακτική επιτροπή ή στη Γραμματεία της Πρυτανείας (για το περιοδικό Ίρις).

Σ. Ε.

Το περιοδικό του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Ίρις

Τεύχος 9ο /Μάρτιος - Απρίλιος 2000

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

σελ. 4 Ήλιος, ζέστη, θάλασσα και φάρμακα, *του Μάριου Μαρσέλου.*

σελ. 7 Παιδί και βουνό, *του Εμμανουήλ Γαλανάκη.*

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

σελ. 11 Κεφαλόβρυσο (Μετζιτιέ): Το πρώτο μαρτυρικό χωριό της Ηπείρου, *της Ελένης Κουρμαντζή.*

σελ. 15 Τα Πανεπιστήμια, οι καθηγητές και η βιομηχανία, *του Φίλιππου Πομώνη.*

σελ. 17 Ο συνδυασμός θεωρητικής κατάρτισης και πρακτικής άσκησης εγγύηση πληρέστερης κατάρτισης για τον εκπαιδευτικό, *του Μιχάλη Καναβάκη.*

ΓΝΩΜΕΣ

σελ. 21 Για μια θέση ορθίων, *της Μαρούλας Παπαευσταθίου-Τσάγκα.*

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

σελ. 23 Σύντομη παρουσίαση του εργαστηρίου ειδικής και θεραπευτικής αγωγής, *του Λάμπρου Σταύρου.*

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ

σελ. 28 Πολιτιστικές Δραστηριότητες του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, *της Βασιλικής Κατσαδήμα.*

Αμνησία

Η κάθε μέρα σαν τη γομολάστιχα
σβήνει την προηγούμενη και πάει.
Άλλοτε σβήνει την επόμενη,
καμιά φορά ολόκληρη βδομάδα.

Βροχές θυμάμαι και πουλιά
και ιστορίες που δεν έζησα ποτέ μου.

Τις νύχτες γράφεται το μέλλον μου,
τα φοβερά καθέκαστα της επομένης,
και πρέπει να ξυπνάω στις εφτά,
με την ψυχή στα δόντια να γυρίζω,
για να προλάβω τις παραγγελίες.

Χιόνια θυμάμαι και βουνά
και εξορίες που δεν έζησα ποτέ μου.

Λησμόνησα
τους ίδιους τους γονείς μου,
πως ήτανε και ποιοί και πόσοι.
Κοιτάζω γράμματα, φωτογραφίες,
δεν ξεχωρίζω
ζωντανούς και πεθαμένους.
Γριές και γέροι και παιδιά,
μεσήλικες θλιμμένοι.

Μάτια θυμάμαι και φωνές,
πρόσωπα που δε γνώρισα ποτέ μου.

Μιχάλης Γκανάς
«Γυάλινα Γιάννενα»

Ήλιος, Ζέστη, Θάλασσα και Φάρμακα

Μάριος Μαρσέλος
Καθηγητής του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Το καλοκαίρι, αποτελεί την εποχή των διακοπών και της ξεκούρασης, που τόσο έχει ανάγκη ο σύγχρονος άνθρωπος για να ανανεωθεί και να ανταπεξέλθει πάλι στην καθημερινή ρουτίνα του χειμώνα.
Οι χαρές του καλοκαιριού, που όλοι προσδοκούμε με ανυπομονησία, μας κάνουν συχνά να ξεχνάμε κάποιες σημαντικές πλευρές του που σχετίζονται με θέματα υγείας.
Ίσως αρκεί να αναφερθούμε χαρακτηριστικά στους συχνούς καύσωνες, στην επίταση της ρύπανσης των μεγάλων πόλεων από την μακρά περίοδο ξηρασίας, και στην υπερβολική έκθεση στην ηλιακή ακτινοβολία. Επίσης, σε χώρες όπως η Ελλάδα, καλοκαίρι σημαίνει συνήθως παραμονή σε κάποιο παραθαλάσσιο μέρος, όπου η επαφή με τη φύση έχει τους δικούς της κινδύνους, από έντομα, θαλάσσιους οργανισμούς κ.λ.π.

Φάρμακα και Υπερθερμία

Η αύξηση της θερμοκρασίας του περιβάλλοντος και η επαφή με την θάλασσα, επιφέρουν σημαντικές αλλαγές στη φυσιολογία του ανθρώπινου οργανισμού. Ένα υγιές άτομο προσαρμόζεται σε νέες συνθήκες μεταβολισμού, έτσι ώστε να διατηρήσει τη θερμοκρασία του σώματος σε φυσιολογικά επίπεδα. Αυτό γίνεται με την μεσολάβηση της θερμορυθμιστικής λειτουργίας, που καθορίζει το ρυθμό του μεταβολισμού, την πρόσληψη νερού, τη διούρηση και την παραγωγή ιδρώτα (εφίδρωση), με τέτοιο τρόπο ώστε τελικώς η θερμοκρασία του σώματος να παραμένει σταθερή μέσα στα φυσιολογικά όρια. Βασική προϋπόθεση για όλα αυτά είναι να λειτουργεί κανονικά το θερμορυθμιστικό κέντρο στον εγκέφαλο, ο θυρεοειδής αδένας, οι ιδρωτοποιοί αδένες του δέρματος και οι νεφροί.
Εκτός από ορισμένες ασθένειες, η θερμορυθμιστικοί λειτουργία μπορεί επίσης να επηρεαστεί από διάφορα φάρμακα, τα οποία οδηγούν έτσι σε υπερθερμία που έχει επικίνδυνες συνέπειες κατά τους ζεστούς μήνες του καλοκαιριού.
Ιδιαίτερη σημασία έχουν ορισμένα φάρμακα για αδυνάτισμα, των οποίων η χρήση είναι συχνότερη την άνοιξη και το καλοκαίρι, οπότε και προκύπτει εντονότερη η επιθυμία για 'κομψότερη' εμφάνιση στις παραλίες. Εκτός από τα κλασικά απισχναντικά φάρμακα του τύπου της φαινφλουραμίνης, έχει παρατηρηθεί ότι πολλά άτομα λαμβάνουν εμπειρικά θυρεοειδικές ορμόνες προκειμένου να αδυνατίσουν.
Επίσης, τα τελευταία χρόνια έχουν δοκιμαστεί νεότερα αδρενεργικά φάρμακα που ανήκουν στην κατηγορία των εκλεκτικών β3- αγωνιστών, καθώς και ο συνδυασμός εφεδρίνης και καφεΐνης. Τα φάρμακα αυτά επιτείνουν τις μεταβολικές καύσεις στους ιστούς και οδηγούν έτσι σε αύξηση της θερμοκρασίας του σώματος.
Με τον ίδιο τρόπο επενεργούν οι αμφεταμίνες, και ιδιαίτερα η ψευδαισθησιογόνος αμφεταμίνη 'ecstasy', επειδή προκαλεί έντονη διέγερση και υπερδραστηριότητα (που συνήθως εκφράζεται με έντονο και συνεχή χορό), με τελικό αποτέλεσμα

την υπερβολική αύξηση της θερμοκρασίας του σώματος.
Προβλήματα θερμορύθμισης μπορεί επίσης να προκύψουν από διάφορα φάρμακα με δράση στο κεντρικό νευρικό σύστημα και ιδιαίτερα στον υποθάλαμο όπου βρίσκεται το θερμορυθμιστικό κέντρο. Με αυτόν τον τρόπο δρουν τα οπιούχα (μορφίνη, ηρωϊνη, κ.α.), καθώς και πολλά ψυχοφάρμακα (κυρίως οι φαινοθειαζίνες που χρησιμοποιούνται στη σχιζοφρένεια).
Τέλος, είναι γνωστό ότι τα οιστρογόνα, ακόμη και στις μικρές δόσεις που περιέχουν τα αντισυλληπτικά χάπια, μπορεί να προκαλέσουν εξάψεις και αίσθημα έντονης δυσφορίας, ιδίως κατά τους θερινούς μήνες. Ανάλογα συμπτώματα μπορεί να προκύψουν από την κατανάλωση αλκοολούχων ποτών, τα οποία δημιουργούν τη δυσάρεστη αίσθηση υπέρμετρης αύξησης της θερμοκρασίας του σώματος, κυρίως όταν συνδυάζονται με παραμονή σε ζεστό περιβάλλον.

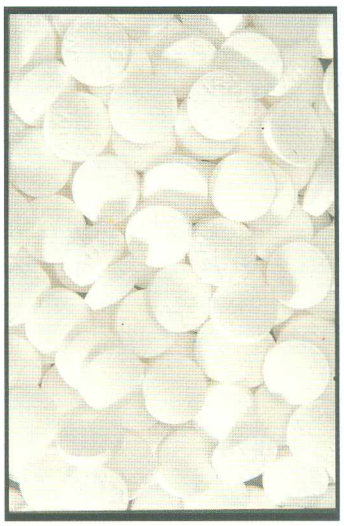

Φάρμακα και φωτοευαισθησία

Η έκθεση του δέρματος στην υπεριώδη ακτινοβολία του ήλιου μπορεί να προκαλέσει έντονη αντίδραση που είναι γνωστή ως 'ηλιακό ερύθημα'. Συνήθως, η αντίδραση αυτή μεταπίπτει χωρίς προβλήματα σε αύξηση της μελανίνης του δέρματος ('μαύρισμα'), ιδιαίτερα όταν η έκθεση στον ήλιο είναι σταδιακή και όχι απότομη. Ωστόσο ορισμένα άτομα με ευαίσθητο δέρμα παρουσιάζουν έντονο ερύθημα, που δεν συνοδεύεται από το αναμενόμενο και επιθυμητό μαύρισμα. Τα άτομα αυτά πρέπει να προστατεύονται με κατάλληλη ένδυση και με τη χρήση δερματικών προϊόντων που έχουν ως σκοπό την απορρόφηση της ηλιακής ακτινοβολίας. Σήμερα, κυκλοφορούν στο εμπόριο ποικίλα φαρμακευτικά ή καλλυντικά αντιηλιακά προϊόντα, με διαφορετικούς δείκτες προστασίας, ανάλογα με την ατομική ευαισθησία του δέρματος στην υπεριώδη ακτινοβολία.
Σε περίπτωση έντονου ερυθήματος, τα δυσάρεστα συμπτώματα του ερεθισμένου δέρματος μπορεί να ανακουφιστούν με την τοπική εφαρμογή ή τη συστηματική λήψη αντιισταμινικών φαρμάκων, επειδή πιστεύεται ότι το ερύθημα οφείλεται κυρίως στην ισταμίνη που απελευθερώνεται στο δέρμα με την επίδραση του ήλιου.
Αντίθετα, ορισμένα φάρμακα μπορεί να προκαλέσουν 'φωτοευαισθησία' ή και 'φωτοαλλεργία', δηλαδή να αυξήσουν υπερβολικά την επίδραση του ήλιου στο δέρμα. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν ορισμένα αντιμικροβιακά, όπως οι τετρακυκλίνες, οι σουλφοναμίδες και οι φθοριοκινολόνες, κατά τη χρήση των οποίων πρέπει να αποφεύγεται εντελώς η ηλιακή ακτινοβολία, επειδή μπορεί να εμφανιστεί έντονο ερύθημα και άλλες δερματολογικές εκδηλώσεις στο πρόσωπο και σε όλα τα ακάλυπτα σημεία του σώματος.
Άλλα φάρμακα που ενοχοποιούνται για φωτοευαισθησία είναι τα αντιφλεγμονώδη παράγωγα του προπιονικού οξέος (ναπροξένη, οξαπροζίνη, ιβουπροφαίνη, κετοπροφαίνη, κ.α.), το αντιλιπιδαιμικό φάρμακο φαινοφιβράτη, το αντιαρρυθμικό φάρμακο αμιωδαρόνη, το αντιμυκητικό φάρμακο γκριζεοφουλβίνη, ορισμένα ψυχοφάρμακα για την σχιζοφρένεια και την κατάθλιψη, καθώς και τα θειαζιδικά διουρητικά. Μερικά φάρμακα προκαλούν δευτερογενείς δερματικές εκδηλώσεις επειδή αυξάνουν τις πορφυρίνες του

οργανισμού, που είναι φωτοτοξικές ουσίες (αντιεπιληπτικά). Τέλος, υπάρχουν φάρμακα που ευαισθητοποιούν τον οργανισμό μετά από μακροχρόνια χορήγηση και προκαλούν ένα είδος δερματικής αλλεργικής αντίδρασης στο φως του ήλιου ('φωτοαλλεργία').
Πρέπει να σημειωθεί ότι εκτός από τα φάρμακα, ορισμένες ουσίες που περιέχονται σε καλλυντικές κρέμες, σαπούνια, κολόνιες, ή αποσμητικά μπορεί να εμφανίζουν φαινόμενα φωτοευαισθησίας στο δέρμα.

Θάλασσα και φάρμακα

Το κολύμπι αποτελεί ένα εξαιρετικό είδος σωματικής άσκησης, αλλά εμπεριέχει και αρκετούς κινδύνους, όταν κάποιος είναι αγύμναστος και όταν η επαφή με τη θάλασσα γίνεται απότομα, χωρίς κάποια σταδιακή εισαγωγική περίοδο λίγων ημερών.
Για τους περισσότερους παραθεριστές, αυτό είναι δύσκολο να πραγματοποιηθεί επειδή ο χρόνος των διακοπών είναι συνήθως βραχύς. Εάν στη φυσική καταπόνηση του οργανισμού προστεθεί και η επίδραση ορισμένων φαρμάκων, οι συνέπειες μπορεί να είναι δυσάρεστες. Τέτοια παραδείγματα αποτελούν τα φάρμακα εκείνα που καταστέλλουν τη λειτουργία του εγκεφάλου και προκαλούν υπνηλία, μείωση του μυϊκού τόνου και εύκολη κόπωση (ψυχοφάρμακα, αντιισταμινικά, αλκοόλ κ.α.). Το κολύμπι υπό την επίδραση τέτοιων φαρμάκων μπορεί να είναι πολύ κουραστικό ή μπορεί να αποβεί ακόμη και επικίνδυνο.
Τέλος, θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθούμε στους κινδύνους από τις τοξίνες διαφόρων εντόμων ή άλλων ζώων, με τις οποίες μπορεί να έλθουμε σε επαφή το καλοκαίρι. Όλοι ίσως είχαμε κάποτε την δυσάρεστη εμπειρία του τσιμπήματος μιας σφήκας ή του δερματικού ερεθισμού από μια τσούχτρα. Στις περιπτώσεις αυτές, τα συμπτώματα είναι παροδικά και αντιμετωπίζονται εύκολα με τοπική εφαρμογή αντιισταμινικών προϊόντων. Από τα ψάρια, η δράκαινα είναι το μόνο είδος που μπορεί να προκαλέσει έντονο πόνο και ερεθισμό, επειδή περιέχει μία ισχυρή τοξίνη στο αιχμηρό ραχιαίο πτερύγιό της. Η δράκαινα ζει στα ρηχά, μισοχωμένη στην άμμο, και έτσι μπορεί κανείς να την πατήσει κατά λάθος. Ο πόνος που προκαλεί είναι τόσο έντονος, ώστε αντιμετωπίζεται μόνον με αναλγητικά φάρμακα. Εάν συνυπάρχει και έντονο οίδημα, τότε μπορεί να χρειαστεί ακόμη και κάποιο κορτιζονούχο φάρμακο.

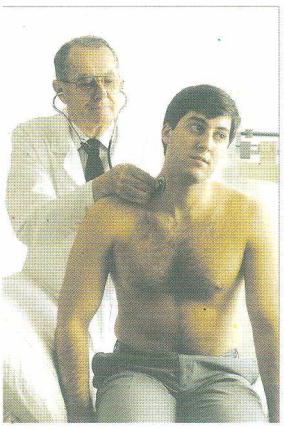

Στην ελληνική ύπαιθρο αφθονούν το καλοκαίρι πολλά είδη φιδιών, εκ των οποίων το μόνο επικίνδυνο είναι η οχιά. Εκτός από τον αντιοφικό ορό, αποτελεσματικό μέσο αντιμετώπισης του δήγματος οχιάς είναι η κορτιζόνη, που περιορίζει το οίδημα και γενικά τις συστηματικές αντιδράσεις του οργανισμού στις τοξίνες των φιδιών.
Τα πράγματα είναι πολύ επικίνδυνα όταν κάποιος έχει αλλεργική προδιάθεση, επειδή και ένα ακόμη απλό τσίμπημα μέλισσας μπορεί να αποβεί μοιραίο. Για κάθε ενδεχόμενο, πρέπει στις διακοπές να έχουμε μαζί μας αναλγητικά και αντιισταμινικά φάρμακα.. Όταν είναι γνωστό ότι κάποιος έχει αλλεργική προδιάθεση, είναι απαραίτητο να έχει μαζί του κάποιο ιδιοσκεύασμα κορτιζόνης, καθώς και αδρεναλίνη. Τα φάρμακα αυτά μπορεί να αποβούν σωτήρια, ιδιαίτερα όταν οι διακοπές γίνονται σε ερημικές παραλίες μακριά από Κέντρα Υγείας.

Επίλογος

Όταν είναι απαραίτητο να παίρνουμε κάποια φάρμακα κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, πρέπει να ελέγχουμε το 'φύλλο οδηγιών χρήσης' για το ενδεχόμενο της υπερθερμίας ή της φωτοευαισθησίας. Επίσης, πρέπει να γνωρίζουμε εάν το φάρμακό μας προκαλεί υπνηλία ή κόπωση, ιδιαίτερα όταν πρόκειται να οδηγήσουμε ή να κολυμπήσουμε.
Τα ελαφριά ρούχα και η άφθονη λήψη υγρών είναι τα αποτελεσματικότερα μέσα για την αντιμετώπιση του καύσωνα, ενώ παράλληλα πρέπει να αποφεύγεται η υπερβολική λήψη τροφής, ιδιαίτερα όταν είναι δύσπεπτη και περιέχει πολλά καρυκεύματα.
Τέλος, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι το κολύμπι είναι πολύ επικίνδυνο όταν έχει προηγηθεί λήψη υπνωτικών φαρμάκων, ή κατανάλωση αλκοολούχων ποτών, ή όταν δεν έχουν περάσει τουλάχιστον τρεις ώρες από το τελευταίο γεύμα.

Παιδί & βουνό

ή πάρτε μαζί σας και παιδιά στα μονοπάτια της Πίνδου!

Εμμανουήλ Γαλανάκης
Λέκτορας του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Διαδρομή. Η είσοδος του φαραγγιού του Βίκου (από το γεφύρι του Κόκκορου στο γεφύρι του Μίσσιου, στη Βίτσα και πίσω).
Αφετηρία: το γεφύρι του Κόκκορου, υψόμετρο: 750 μέτρα περίπου.

Πρόσβαση. 'Ανετη. Από τα Γιάννενα προς αεροδρόμιο και Καλπάκι. Προσοχή στο 19ο-20ο χιλιόμετρο, διακλάδωση για τα Ζαγοροχώρια δεξιά. Μετα τη διακλάδωση ο δρόμος πλαταίνει για λίγο, καλό σημείο για να συγκεντρωθεί η ομάδα. Ανηφόρα στο Μιτσικέλι έως το μικρό οροπέδιο των Ασπραγγέλων (υψόμετρο 1000 μέτρα), προσοχή στις διακλαδώσεις για Ασπράγγελους και Ελάτη (όχι δεξιά!) και για Μονοδένδρι και Πεδινά λίγο παρακάτω (όχι αριστερά!). Καλός αλλά στενός δρόμος, προσοχή το χειμώνα, παγώνει από την κατηφόρα των Ασπραγγέλων έως του Κόκκορου και το χιόνι δεν είναι σπάνιο. Το γεφύρι - αφετηρία δεν μπορεί να περάσει απαρατήρητο, στέκει μεγαλοπρεπές δεξιά από το δρόμο σας και δίπλα στο σημερινό τσιμεντένιο. Αμέσως μετά ακολουθεί πλάτωμα του δρόμου με κάποιο χώρο για στάθμευση των αυτοκινήτων. Συνολικώς από τα Γιάννενα κάτι παρακάτω από 40 χιλιόμετρα και κάτι παραπάνω από μισή ώρα (με συνήθεις ταχύτητες).

Το γεφύρι του Κόκκορου (ή του Νούτσου ή του κυρ' Αλέξη). Μονότοξο, χτίστηκε το 1750 (τον καιρό που χτίστηκαν πολλά καλά γεφύρια) με δαπάνες του Νούτσου Κοντοδήμου από το Βραδέτο (Γενικός Πρόξενος του Ζαγορίου, δολοφονήθηκε αργότερα με ενέργειες της σύζυγου κάποιου Πασά). Ξαναχτίστηκε το 1768 με δαπάνες του Νούτσου Καραμεσίνη και του γιού του Αλέξη από το Καπέσοβο. Ωστόσο το όνομα που επεκράτησε ήταν αυτό του Γρηγόρη Κόκκορου από το Κουκούλι, που είχε εδώ νερόμυλο στις αρχές του 20ου αιώνα. Μια εντοιχισμένη επιγραφή δεν είναι αναγνώσιμη, καθώς έχει γίνει στόχος πυροβόλου όπλου. Το πέρασμα είναι σημαντικό για πολλά Ζαχοροχώρια (Κουκούλι, Καπέσοβο, Βραδέτο, Τσεπέλοβο και άλλα) και έχουν να πουν πως κάποτε καθόταν στο γεφύρι κάποιος λήσταρχος, και μάζευε διόδια. Το καλντιρίμι είναι μπαλωμένο καθώς κάποιοι το ανέσκαψαν πρόσφατα, ψάχνοντας για λίρες.

Η διαδρομή: Αρχίζει από τα σκαλοπάτια του καλντιριμιού που οδηγεί από το νέο στο παλιό γεφύρι, περνά κάτω από το νέο, και ακολουθεί τη δεξιά όχθη του ποταμού κατεβαίνοντας. Το μονοπάτι ανήκει στο μεγάλων αποστάσεων Ο3 (έρχεται από το καταφύγιο στο Μιτσικέλι, περνάει το φαράγγι του Βίκου και συνεχίζει για Πάπιγκο, καταφύγιο Αστράκας, Βρυσοχώρι, Σμόλικα και νομό Καστοριάς). Η σήμανση δεν είναι πάντα εμφανής, αλλά δεν θα χαθείτε. Η διαδρομή ακολουθεί τη δεξιά όχθη (μην περάσετε απέναντι), αρχικά στις πέτρες του ρέματος και μετά σε πλατιές πεζούλες, ακαλλιέργητες από χρόνια. Το ρέμα, στην αρχή Βικάκης και Βίκος και Βοϊδομάτης στην έξοδο του φαραγγιού, έχει νερό μέχρι τον Απρίλιο - Μάϊο. 'Υστερα στεγνώνει σε όλο το φαράγγι και αναδύεται στην έξοδο του, στις

λεγόμενες Πηγές του Βοϊδομάτη στο Βιτσικό (Βίκο) της Αρίστης (άλλη μια όμορφη διαδρομή). Το σημερινό μονοπάτι προχωρεί μαλακά και συναντά το παλιό καλντιρίμι που ένωνε τη Βίτσα με το Κουκούλι. Διασώζονται κάποια ερείπια από έργα ανθρώπων και, με κάποια προσοχή, αξίζει να βρείτε δίπλα στα πόδια σας και δεξιά σας δυο μικρές καμαρωτές κατασκευές που στήριζαν το καλντιρίμι (ή μήπως έφερναν νερό σε κάποιο μύλο;). Η κοιλάδα όσο πάει αγριεύει και γίνεται φαραγγι (το φαράγγι του Βίκου δηλαδή) και στο πιο στενό σημείο, μετά από μισή περίπου ώρα ποδαρόδρομο, εμφανίζεται κάπως ξαφνικά το γεφύρι του Μίσιου. Στάση για μια αναμνηστική, και για να πετάξουν τα παιδιά χαλίκια στο ποτάμι, παιδιά είναι.

"Οδηγίες για πεζοπόρους στα ορεινά χωριά"

Το γεφύρι του Μίσιου. Δίτοξο, χτίστηκε το 1748 από τον άρχοντα Αλέξιο Μίσιο από το Μονοδέντρι. Είναι λιγότερο επιβλητικό και πολύ λιγότερο διάσημο από εκείνο του Κόκκορου (πρακτικά γνωστό μόνο σε όσους διασχίζουν το Βίκο). Ωστόσο στάθηκε παληκάρι στις μεγάλες νεροποντές του 1910, όταν το ρέμα κατέβαζε ολόκληρα δένδρα και ένας θηριώδης κορμός μπλέχτηκε στο γεφύρι και εφραξε, μαζί με ότι άλλο ξεριζωμένο ακολουθούσε, την έξοδο του νερού, κάνοντας τη κοιλάδα λίμνη που έφτανε, λεει, ίσαμε το γεφύρι το Κόκκορου. Το γεφύρι άντεξε (αντίθετα του Κόκκορου έπαθε ζημιές) όλη αυτήν την πίεση μέχρι που απελευθερώθηκε ο κορμός. Και εδώ το καλντιρίμι είναι ταλαιπωρημένο, καθώς και εδώ κάποιοι γύρευαν λίρες. Το πεζούλι είναι σχετικά πρόσφατο (1938), καθώς οι αρκάδες, οι όρθιες πέτρες που ασφάλιζαν δεξιά και αριστερά το καλντιρίμι της καμάρας, έπεσαν με τον καιρό (λένε πως σε χρόνους παλιούς οι μικρομάνες που έχαναν τα μωρά τους, έπρεπε να ρθουν νύχτα σε κάποιο γεφύρι και να ρίξουν μια μεγάλη πέτρα στο ποτάμι για να σταματήσει το κακό).

Η σκάλα της Βίτσας. Μετά το γεφύρι (στην αριστερή πια όχθη) το μονοπάτι χωρίζει. Το δεξιό παρακλάδι ακολουθεί το ρέμα και διασχίζει το φαράγγι του Βίκου. Χρειάζονται πέντε με έξι ώρες πορεία (έτσι λένε οι οδηγοί, εσείς λογαριάστε εφτά με οχτώ) μέχρι την έξοδο στις πηγές του Βοϊδομάτη και στο χωριό Βίκο και κάτι παραπάνω μέχρι το Πάπιγκο, αφήστε το για μια άλλη, πιο ηρωϊκή, ημέρα. Το αριστερό παρακλάδι ακολουθεί το παλιό καλντιρίμι της σκάλας της Βίτσας, όμορφη και μελετημένη πέτρινη δουλειά για να κινούνται άνετα οδοιπόροι και υποζύγια (μια άλλη, πιο γνωστή, σκάλα είναι του Βραδέτου, από το Καπέσοβο, άλλη μια εξαιρετική διαδρομή). Η κατασκευή της σκάλας χρονολογείται στο 18ο αιώνα και έγινε, λέει, με δαπάνες μιας αρχόντισας απο τη Βίτσα. Η ανηφόρα είναι κάπως ενοχλητική και είναι εδώ που συνήθως διαμαρτύρονται οι πιτσιρικάδες. Ωστόσο, λίγο παραπάνω θα βρείτε στα δεξιά σας ένα εξωκκλήσι για μια καλή ανάσα. Το μονοπάτι συνεχίζει κάπως πιο ομαλά μέσα σε πυκνή βλάστηση. Προσοχή, το καλντιρίμι κάπως χάνεται κοντά στο χωριό (που δεν φαίνεται παρά από πολύ κοντα), ωστόσο αν τραβήξετε την ανηφόρα, θα δείτε γρηγορα τα πρώτα σπίτια. Προσοχή σε ένα χωματόδρομο προς τα αριστερά ανεβαίνοντας, τραβάει κατά το Δίλοφο!

Η Βίτσα: Τα πρώτα σπίτια στον Κάτω Μαχαλά είναι όμορφα και γρήγορα φτάνετε στη μεγάλη πλατεία, θέα στο πάνω χωριό, άπλα και κατάστημα για αναψυκτικό ή γλυκό του κουταλιού ή κάτι πιο στέρεο. Το

χωριό είναι σκαρφαλωμένο στο πλάϊ της χαράδρας σε (μέσο) υψόμετρο 950 μέτρα. Είναι πολύ απλωμένο και πρέπει να ανηφορίσετε ακόμη λίγο για να φτάσετε στον Πάνω Μαχαλά και στο γνωστό δρόμο για Μονοδέντρι, όπου και άλλα καταστήματα αναψυχής. Ο τόπος πρέπει να κατοικείται από τον καιρό της Μονοβύζας, και το μαρτυρούν τα ερείπια ενος αρχαίου (από τον 9ο αιώνα π.Χ.) κτηνοτροφικού οικισμού στον αυχένα από τη Βίτσα στο Μονοδένδρι. Ο πλάτανος στην πλατεία είναι, λέει, 600 ετών. Η Βίτσα κοσμείται και από *τρεις εκκλησίας καλού βυζαντινού ρυθμού, κτισθείσας κατά τον ΙΔ'-ΙΣΤ αιώνα, κεκοσμημένας με αξιολόγους αγιογραφίας.*

Στοιχεία διαδρομής. Με παιδιά στην παρέα χρειάζεστε 1 ώρα και 30 λεπτά ανάβαση, 1 ώρα και 15 λεπτά κατάβαση, σύνολο 2:45, βάλτε 3 ώρες (ακόμη και με τα πιο γρήγορα πόδια η διαδρομή δεν γίνεται σε λιγότερο από 2 ώρες). Μαζί με τα οδοιπορικά και το αναψυκτικό στην πλατεία, αν φύγετε από τα Γιάννενα στις 9 το πρωϊ της Κυριακής, στις 2 θα δοκιμάζετε πίτες σε κάποιο παρακείμενο χωριό ή θα είστε σπίτι σας. Η διαδρομή, υπολογισμένη με βηματόμετρο, είναι 7 με 8 χιλιόμετρα (ή αν προτιμάτε κάπου 12 χιλιάδες βήματα).

Ενδεικνυόμενη εποχή. 'Ολες, ίσως η καλλίτερη στιγμή είναι από το Νοέμβριο έως το Μάρτιο (που εξ άλλου δεν μπορείτε να πάτε σε μεγάλα βουνά). Το φθινόπωρο τα φυλλοβόλα (βελανιδιές, φτελιές, οξυές) παίρνουν τις θαυμαστές εκείνες αποχρώσεις του κόκκινου και του καφέ. Υπάρχουν ακόμη αείφυλλα πλατύφυλλα λίγοι σφένδαμοι και κέδρα και στη γη πολλά κυκλάμινα και κροκοειδή. Λίγο έξω από το μονοπάτι μπορεί να συναντήσετε θεόρατες καρυδιές (με καρύδια), φουντουκιές (με φουντούκια) και, γύρω από το χωριό Δίλοφο, λιβάδια στρωμένα με κράνα (που κάνουν, λέει, εξαιρετικό λικέρ). Αν ξέρετε να ξεχωρίζετε τα πουλιά θα αναγνωρίσετε κάμποσα, αν όχι, τα κρωξίματα που θα ακούτε, είναι από κίσσες. Το χειμώνα η περιοχή μαζεύει αρκετό χιόνι που φτάνει ως την άκρη του ποταμού, πάρτε γαλότσες. Το χιόνι κρατάει κατά τόπους ίσαμε το Μάρτιο και στην άκρη του βγαίνουν λουλούδια και νέοι βλαστοί. Το καλοκαίρι τα παιδιά μάλλον θα ψηφίσουν θάλασσα.

Κίνδυνοι. Ασφαλής γενικά διαδρομή. Το μονοπάτι είναι μαλακό και δεν χάνεται κανείς εύκολα, καθώς κινείται αναγκαστικά στην δεξιά όχθη του ποταμού και μετά στο καλντιρίμι, προσοχή στα τελευταία πέντε δέκα λεπτά πριν φανεί η Βίτσα. Σε δυο σημεία το μονοπάτι πλησιάζει πολύ την όχθη και καθώς τα παιδιά συνηθίζουν να πετούν πέτρες στο νερό, χρειάζεται στενή επιτήρηση. Επικίνδυνα ζώα δεν διαπιστώθηκαν σε πολλές επισκέψεις. Η ευρύτερη περιοχή έχει αγριογούρουνα, ωστόσο δεν ακούστηκε ποτέ να τα βάλει αγριογούρουνο με πεζοπόρους. Το καλοκαίρι στην απέναντι όχθη βόσκουν λίγα πρόβατα και υπάρχει ενδεχόμενο σκυλιών.

Εφόδια.

- Αθλητικά παπούτσια, το χειμώνα κάτι πιο στεγανό ή γαλότσες. Δεν υπάρχουν πολλοί αγκαθωτοί θάμνοι, συνεπώς επιτρέπονται τα κοντά παντελόνια. 'Ενα καπέλλο και ένα λεπτό αδιάβροχο κάνουν πάντα καλή παρέα στην Πίνδο. Τα παιδιά κάπως τα καταφέρνουν και βρέχουν τα πόδια τους, πάρτε κι ένα δεύτερο ζευγάρι κάλτσες.
- Φαγητό δεν είναι απαραίτητο, ωστόσο κάτι απο εκείνα τα είδη κυλικείου, που συνήθως απαγορεύουμε στα παιδιά, θα τους κάνει τη διαδρομή πιο ευχάριστη, για μια εξαίρεση δεν χάλασε ο κόσμος.
- Νερό πόσιμο δεν υπάρχει στη διαδρομή, συνεπώς χρειάζεται ένα μικρό παγούρι (300-500 mL) κατά κεφαλήν. Οι μεγάλοι θα αντέξουν χωρίς νερό ως τη Βίτσα, τα παιδιά όμως χρειάζονται και να κάθονται πιο συχνά και να πίνουν κάθε τόσο νερό.
- 'Ενα ραβδί, παραδοσιακό ή όχι, συνιστάται πάντοτε, βοηθά στην κατηφόρα και δίνει ένα αίσθημα ασφάλειας.
- Πρώτες βοήθειες: δεν είναι από τις διαδρομές υψηλού κινδύνου, ωστόσο ας έχετε κάτι μαζί σας.
- Βενζίνη (αν φύγετε άδειοι): στο οροπέδιο των Ασπραγγέλων.

Για περισσότερη μελέτη και προετοιμασία:

- Δημοτική Επιχείρηση Τουριστικής Ανάπτυξης Ιωαννίνων. Χάρτης Ζαγορίου (κλίμακα 1:100.000). ΔΕΤΑΙ, Ιωάννινα χ.χ.
- Μαντάς ΣΙ. Τα ηπειρώτικα γεφύρια. Λαϊκό Πολύπτυχο, Αθήνα 1984.
- Σούλης ΧΙ. Λήμμα "Βίτσα". Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια, τόμος Ζ. Φοίνιξ, Αθήνα χ.χ.

Iris9.p65 9 25/8/2000, 10:30 δι

Το γεφύρι του Κόκορου με πολύ χιόνι και τρία νήπια (ο ευρών αμειφθήσεται!)

Το γεφύρι του Μίσιου στην είσοδο του Βίκου

Αφιερώνεται:
"Στη μαρτυρική γυναίκα και δασκάλα από τα Γιάννενα, την κυρά-Κατίνα, μητέρα τότε των τριών ανήλικων παιδιών της"...

Κεφαλόβρυσο (Μετζιτιέ): Το πρώτο μαρτυρικό χωριό της Ηπείρου

Επετειακή ομιλία για το ολοκαύτωμα

Ελένη Κουρμαντζή
Λέκτορας στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Στις 9 Ιουλίου 1943 προφυλακές του 22ου Ορεινού Σώματος Στρατού εισέρχονται στην Ήπειρο. Το γεγονός αυτό έχει καταγραφεί στην ιστορία, γιατί η είσοδος αυτού του Σώματος δεν υπήρξε αναίμακτη. Γράφει σε απομνημονεύματά του ο έμπορος Δημήτρης Δούμας: «Μόλις ήλθαν μέσω Αλβανίας τα πρώτα τμήματα εις τα Ηπειρωτικά εδάφη τομέως Κονίτσης, οι κάτοικοι των παρακειμένων χωριών μας, βλέποντες τας καταστροφάς Αλβανικών χωριών της παραμεθορίου υπό των Γερμανών συνέπεια σαμποτάζ εγκατέλειψαν τα χωριά των, οπότε οι Γερμανοί επυρπόλησαν και μερικά δικά μας χωριά και εξετέλεσαν ή έκαυσαν μερικούς των κατοίκων. Η είδησις μεταδοθείσα ενταύθα (Στα Ιωάννινα δηλαδή) εδημιούργησε πανικόν».

Πράγματι οι Γερμανοί επιτέθηκαν διαδοχικά στα χωριά της Κόνιτσας Καλόβρυση, Μελισσόπετρα, Σανοβό, Μάζι, Αηδονοχώρι, Μολυβδοσκέπαστη, όπου εκτέλεσαν τρείς άνδρες και απήγαγαν, δύο, ως ομήρους. Στη συνέχεια το ίδιο βράδυ διείσδυσαν και στην Οστανίτσα (Αηδονοχώρι) ενώ το άλλο το πρωί εκτέλεσαν δεκαπέντε άτομα, βιάζοντας και πέντε γυναίκες.

Μετά το χωριό Κεφαλόβρυσο που θα αναφέρουμε αργότερα, πήγαν την ίδια μέρα στο χωριό Μαυροβούνι, όπου απήγαγαν έντεκα ομήρους, εκτελώντας από αυτούς εφτά. Στις 13 επιτέθηκαν στους Ασπράγγελους, ενώ στις 22 άρχισε μια ευρεία εκκαθαριστική επιχείρηση προς τα νότια των Ιωαννίνων, αρχίζοντας από τα χωριά της Δωδώνης.

Το τι επακολούθησε είναι γνωστό με τα κατά σειρά χαρακτηριστικότερα παραδείγματα των χωριών Μουσιωτίτσα, Κομμένου, Λυγκιάδων.

Στα γερμανικά αρχεία υπάρχουν διάφορα έγγραφα του 22ου Σώματος Στρατού, στα οποία μπορεί κανείς να καταλάβει το πνεύμα του «σκληροτράχηλου» αυτού Σώματος που πολέμησε στην Ουκρανία και το Μαυροβούνι, με κύρια ειδικότητα της αντιανταρτικές επιχειρήσεις. Παραθέτουμε ένα τέτοιο ανέκδοτο έγγραφο για τη δράση αυτού του Σώματος, από τις 22 έως 26 Ιουλίου, όπου με χαρακτηριστικό τρόπο ομολογείται συνηθισμένη τακτική της «καμμένης» γης:

Τηλετυπική αναφορά 29/7/43. Ώρα 22.00.
Προς: Διοίκηση Θεσσαλονίκης – Αιγαίου.
Επί της επιχείρησης εκκαθάρισης της ομάδας Ζάλμινγερ στον χρόνο από 22-267 η Μεραρχία αναφέρει τα ακόλουθα:
1. Αναγνώριση εδάφους: (κ.λ.π)
2. Εχθρός:
Ο εχθρός προέβαλε αντίσταση μόνο την πρώτη μέρα σε 1 τάγμα, ο οποίος στη συνέχεια κινήθηκε σπασμωδικά. Κατά τη διάρκεια των ύστερων εξελίξεων της εκκαθαριστικής επιχείρησης υπήρξε μόνο σποραδική αντίσταση του εχθρού, αναδιπλωθείσας της μάζας των συμμοριών προς τα Νότια ... έχει υποδεχθεί ότι κάθε πράξη εκκαθάρισης πέφτει στο κενό, όταν δεν συλλαμβάνονται κατά τρόπο ριζικό τουλάχιστον όλοι οι αξιόμαχοι άνδρες ή κατά μείζονα λόγο, όταν δεν εκκενώνεται απόλυτα ο άμαχος πληθυσμός (sic.)
3. Επιτευχθέντα λάφυρα:
150 συμμορίτες νεκροί
90 όμηροι

ένας μικρότερος αριθμός αιγών και προβάτων (sic.)
75 βόμβες κ.λ.π.
4. Πολυάριθμα χωριά και εγκαταστάσεις από αχυροκαλύβες κατεκαύσθησαν.
1η Ορεινή Μεραρχία – Α2 (Γραφείο).

Είναι γνωστό ότι το έγγραφο αυτό αφορά συγκεκριμένη επιχείρηση, αυτή δηλαδή προς τα χωριά της περιοχής Δωδώνης και Τερόβου, όπου, από τους εκατόν πενήντα «συμμορίτες – νεκρούς» οι εκατόν τριάντα πέντε υπήρξαν οι φρικτά θανατηθέντες κάτοικοι της Μουσιωτίτσας.
Το «πνεύμα» αυτό αντανακλά εδώ τη γενικότερη αντίληψη των γερμανικών επιτελείων, όπως αυτή διατυπώνεται άλλωστε και στην εγκύκλιο του στρατάρχη Κάιτελ: «Η σύγκρουση αυτή δεν έχει τίποτε να κάνει με τη στρατιωτική τιμή ή με τις αποφάσεις των συμβάσεων της Γενεύης. Αν αυτός ο αγώνας εναντίον των συμμοριών στην Ανατολή και στα Βαλκάνια, δεν διεξάχθει με τα πιο ωμά μέσα, οι δυνάμεις που διαθέτουμε μπορεί στο προσεχές μέλλον να μην αρκούν για να επιβληθούν σ' αυτή τη μάστιγα.
Γι' αυτό οι μονάδες έχουν την άδεια και την εντολή σ΄ αυτό τον αγώνα να λαβαίνουν οποιαδήποτε μέτρα, χωρίς περιορισμούς, ούτε προς τις γυναίκες και τα παιδιά, αν ... αυτά τα μέτρα είναι αναγκαία για την επιτυχία... Επιφυλάξεις οποιουδήποτε είδους αποτελούν έγκλημα εναντίον του Γερμανικού έθνους...»
Από τη δική μας πλευρά οι φρικτές αυτές «αντιανταρτικές» επιχειρήσεις γίνονται ακατανόητες, καθόσον οι γερμανοί δεν συναντούν αντίσταση ανταρτών στα χωριά που καίουν και εκτελούν αμάχους, μια και το 15ο Σύνταγμα του ΕΛΑΣ, που δρα στην περιοχή αυτή την περίοδο, είναι μόνο «κατά φαντασία» σύνταγμα, το οποίο μόλις το 1944 θα μετατραπεί σε ένα αξιόμαχο σώμα. Αυτό άλλωστε μας το βεβαιώνει και ο τότε καπετάνιος του λόχου Δημήτρης Κρέμος, στο ημερολόγιό του, ο οποίος μας αναφέρει ότι εκείνη την περίοδο οι δραστηριότητες του 15ου Συντάγματος είναι μηδαμινές, και περιορίζονται σε μικρές αψιμαχίες, ή και στη σύλληψη ξεκομμένων γερμανικών στρατιωτών.
Οι λεγόμενες «εκκαθαριστικές επιχειρήσεις» εναντίον των «συμμοριών» δηλαδή εναντίον των ανταρτών – και στην πραγματικότητα εναντίον των αμάχων αφορούν γυμνάσια ιδεολογίας και σκληραγώγησης των στρατιωτών του 22ου Ορεινού Σώματος Στρατού.
Σε μια πρώτη θεώρηση το λογικότερο είναι να αποδώσουμε τις εκτελέσεις που έγιναν εκείνες τις μέρες στα χωριά της περιοχής, και στην περίπτωση του Κεφαλόβρυσου, στην ιδεολογία των επίλεκτων σωμάτων του γερμανικού στρατού και την ιδεολογία της «καμένης γης». Μάλλον τελικά, αυτές οι λεγόμενες εκκαθαριστικές επιχειρήσεις εναντίον των «συμμοριών» δηλαδή εναντίον των ανταρτών, και στην πραγματικότητα εναντίον των

αμάχων, αφορούν γυμνάσια ιδεολογίας και σκληραγώγησης των στρατιωτών του 22ου Ορεινού Σώματος Στρατού, και τίποτε άλλο.
Σχετικό είναι και αυτό που γράφει και ο ιστορικός mark Mazower ο οποίος μας δίδει μια παράλληλη εικόνα του πως αντιλαμβάνεται τη δράση του ο γερμανικός στρατός.
«Σύμφωνα με το στρατηγό Βίντερ, αρχηγό του επιτελείου του Λερ, η επιτυχία των επιχειρήσεων εναντίον των «ληστών» έπρεπε να μετριέται με βάση τους αριθμούς των νεκρών, των αιχμαλώτων και των λαφύρων, και όχι με βάση το έδαφος που είχε αποσπαστεί από τον έλεγχό τους. Οι μονάδες έκλεισαν τις αναφορές τους για τις αντιανταρτικές επιχειρήσεις με τους λεγόμενους «καταλόγους λαφύρων» ... Οι αναφορές αυτές δείχνουν πόσο μονόπλευρη ήταν η ενασχόληση των μονάδων με τους «ληστές». Ή με άλλα λόγια, η επιτυχία μιας εκκαθαριστικής επιχείρησης εξαρτόταν λοιπόν από τον όσο δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό εκτελεσμένων, και αυτό βέβαια μας εξηγεί από μια άλλη πλευρά, τους πολυάριθμους νεκρούς που είχαν τα χωριά της Ηπείρου στην περιοχή δράσης του 22ου Ορεινού Σώματος.
Και συμπερασματικά, το τραγικό της περίπτωσης των χωριών που είχαν τις μεγαλύτερες απώλειες είναι ότι δεν μπορούσαν να γνωρίζουν τη ναζιστική κοσμοαντίληψη που είχε περάσει στο γερμανικό στράτευμα «περί άμαχου πληθυσμού» δηλαδή περί απλών ανθρώπων που δεν είχαν καμία σχέση με τον πόλεμο. Και στις συγκεκριμένες περιπτώσεις, δεν είναι σπάνιες

οι φορές όπου οι έγκριτοι του χωριού, από αφέλεια, μη γνωρίζοντας την κοσμοαντίληψη που έχουν να αντιμετωπίσουν υποδέχονται "επίσημα" τους γερμανούς για να οδηγηθούν σε λίγο σε εκτέλεση και στην χειρότερη περίπτωση, να εγκλωβιστούν μέσα σε κάποιο κτίσμα και να καούν εκεί, με τη βοήθεια εμπρηστικής σκόνης. Η πράξη αυτή, του εγκλωβισμού άμαχου πληθυσμού – αδιακρίτως φύλου και ηλικίας – και η μετατροπή τους σε "πυρός ανάλωμα" τον τελευταίο καιρό μας είναι επίσημα γνωστή με τον όρο "ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ".

Τέτοια είναι και η περίπτωση "ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟΥ". Με την είσοδο του γερμανικού στρατού στο χωριό, είχαν μείνει εδώ μερικοί κάτοικοι, ενώ έγινε και μια μικρή υποδοχή. Μεταξύ αυτών έμειναν στο χωριό – όπως γράφεται – και "... εκείνοι που θα παρέδιδαν τα κλειδιά. Έτσι είχαν ακούσει. Οι πολιτισμένοι λαοί δεν σκοτώνουν αμάχους. Έμεινε ο παπάς, ο γραμματικός, μερικοί γέροι τσελιγκάδες, μερικοί ανήμποροι και άλλοι απλοί νοικοκυραίοι ... Προσθέτουμε εδώ και τη δασκάλα του χωριού, που καταγόταν από τα Γιάννενα, και η οποία βιάστηκε επανειλημμένα. Τα φρικτά γεγονότα είναι γνωστά, και δεν θα επιμείνουμε σ' αυτά, δηλαδή στο πώς κάηκαν δεκαοχτώ άτομα του χωριού, ο παπάς, ο καταγόμενος από τους Καξιούς (Αη Κοσμάς), ο σιδηρουργός από την κάτω Μερόπη, και ο Κερκυραίος γυρολόγος.

Γράφεται επίσης ότι κάηκαν και πενήντα σπίτια. Διερωτάται ο Ν. Ζιάγκος, σε μια σχετική έρευνα που έχει κάνει για όλα τα χωριά της Ηπείρου: "Πλανιέται όμως από τότε στο Κεφαλόβρυσο το ερώτημα: γιατί αυτή η μανία των ναζιστών στο χωριό τους; Πώς έτσι κατέβηκαν με τόση λύσσα απ' το Βασιλικό, που δεν το πείραξαν σχεδόν, κι έπεσαν σα τα δαιμονικά πάνω σε άοπλους ανθρώπους;

Να υποδείχθηκε από κανένα, που έχασε τις δύσκολες εκείνες ώρες της πατρίδας, την ορθή κρίση και να νόμισε πως μπορεί να ξεπατώσει του τόσο πεισματικούς στη γή τους αρρβανιτόβλαχους, σαν τόπος που τρέφει αντάρτες στο χωριό τους; Και αυτός ο κεφνώθικος βιασμός της δασκάλας του χωριού, της μαρτυρικής κυρά Κατίνας; Πόσοι δεν τη βίασαν! ". Ο ίδιος ο Ζιάγκος προσπαθεί να δώσει μια εξήγηση για το ότι υπέστησαν οι κάτοικοι αυτού του μαρτυρικού χωριού: "Πρώτα ... πάντα στους εθνικούς αγώνες, 300 οι στρατιώτες στο Αλβανικό μέτωπο. Απ' τις βλαχοκαλύβες της κατοχής ξεπήδησαν αντάρτες ανθεκτικοί σαν τη ράτσα τους, άξιοι στο

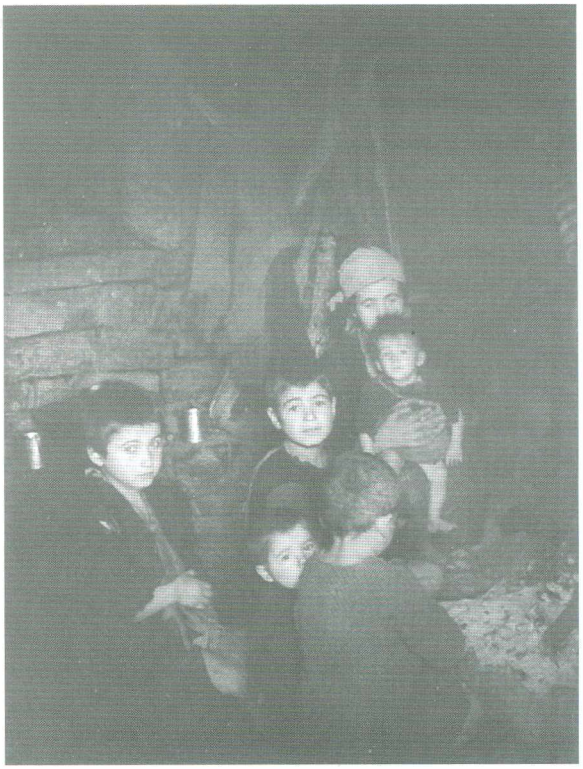

ντουφέκι. Σίγουρα ο κατακτητής κάτι έχει πληροφορηθεί για την αξία τους, γι' αυτό και σημάδεψε το χωριό τον Ιούλη του '43, όταν κατέβαινε καίγοντας και σκοτώνοντας". Αλλά εμείς θα επεκταθούμε και λίγο περισσότερο, δηλαδή στο ότι ο ΕΛΑΣ διατηρούσε στο χωριό αποθήκη με εξακόσια κεφάλια τυρί. Ήταν αυτός ο λόγος για να καούν τόσο φρικτά τα εικοσιδύο άτομα, εγκλωβισμένα σε δύο σπίτια;

Μια άλλη εξήγηση που δίδεται από γερμανικής πλευράς – είναι ότι στην περιοχή του Λεσκοβικίου χάθηκαν από μια διμοιρία εικοσιπέντε ατόμων οι δεκαπέντε, οπότε και σε αντίποινα, έγιναν όλα αυτά που έγιναν στην περιοχή: Η δικαιολογία όμως αυτή κρίνεται ως άτοπη, ως προς το χρόνο και ως προς τον τόπο, όπως αυτό άλλωστε προκύπτει από τα επίσημα γερμανικά έγγραφα της στρατιάς.

Έτσι μια τελευταία εξήγηση είναι αυτή, το ότι το χωριό μπορούσε να εφοδιάζει του αντάρτες με τρόφιμα. Παράλληλες είναι εξάλλου και οι περιπτώσεις Μουσιωτίτσα, όπου λέγεται ότι εκεί σιτιζόταν με κανονικό συσσίτιο ομάδα ανταρτών του ΕΔΕΣ, Κομμένο, όπου ανεφοδιαζόταν και ο ΕΔΕΣ, και Λυγκιάδες, που ήταν πέρασμα αγαθών πρώτης ανάγκης, από τα οποία τροφοδοτούνταν και ο ΕΛΑΣ.

Τα έγγραφα της γερμανικής στρατιάς, ειδικότερα της 1ης Ορεινής Μεραρχίας η οποία είχε αναλάβει την κύρια ευθύνη των επιχειρήσεων (κορμός του 22ου Ορεινού Σώματος Στρατού) μας πληροφορούν ότι ο επικεφαλής των ομάδων που δρουν στην περιοχή και ακολουθούν,

κυρίως πεζές τις καθημερινές πορείες είναι ο γνωστός συνταγματάρχης Γιόζεφ Ζαλμίγκερ. Ανώτερος αυτού και επικεφαλής της 1ης Ορεινής Μεραρχίας, είναι ο στρατηγός Βάλτερ Φον Σταίττνερ, ο οποίος κρατεί τα επιτελικά καθήκοντα, και οι δύο βέβαια φανατικοί της ναζιστικής ιδεολογίας : Δεν είναι τυχαίο άλλωστε, ότι ο Ζαλμίγκερ, όπως τα έγγραφα της 1ης Ορεινής Μεραρχίας δείχνουν, υπήρξε εκείνο το δραστήριο άτομο που ευθύνεται για τα κατά σειρά γεγονότα, κυρίως στα χωριά Κεφαλόβρυσο, Μουσιωτίτσα και Κομμένο. Με άλλα λόγια αξίζει να τονίσουμε ότι ολόκληρη η 1η Ορεινή Μεραρχία ήταν βαθιά εμποτισμένη με τη ναζιστική ιδεολογία, και έτσι, οι "τολμηροί" αυτοί αρχηγοί θα πέσουν, ο μεν πρώτος σε ενέδρα ανταρτών του ΕΔΕΣ, ξημερώματα της 1ης Οκτώβρη 1943, και ο δεύτερος περικυκλωμένος μαζί με τη μεραρχία του στο Βελιγράδι, από γιουγκοσλάβους παρτιζάνους και ρώσους στρατιώτες. Όσον αφορά την, περίπτωση Κεφαλόβρυσου, τα γερμανικά αρχεία της 1ης Ορεινής Μεραρχίας μας δίδουν το "οδοιπορικό θανάτου": Στις 10 Ιουλίου '43, με επικεφαλής προσωπικά το συνταγματάρχη Ζάλμιγκερ, ξεκίνησε ο λόχος 9 του τάγματος 99 από την περιοχή του Λεσκοβικίου σε μια επιχείρηση αναγνώρισης και εκκαθάρισης. Ο λόχος αυτός συνάντησε στο Αηδονοχώρι τον 6ο λόχο του ίδιου τάγματος, και ο τελευταίος κινήθηκε για εκκαθάριση της περιοχής Βασιλικού – Κεφαλόβρυσου. Και όπως συγκεκριμένα αναφέρεται σε ένα έγγραφο, "το απόγευμα της 10-7 κατά τη διάρκεια της 11-7 υπήρξε επιχείρηση αναγνώρισης και δράσης εκκαθάρισης στις περιοχές Γλύκας, Κόνιτσας, Βίγλας, Κεφαλόβρυσου και Μπιότβιστας (οκτώ χιλιόμετρα νοτιοδυτικά του Λεσκοβικίου) όπου βλέπουμε ότι η ομάδα Ζάλμιγκερ σε αυτή την περιοχή, -επιλέξει – "έκαψε το μεγαλύτερο μέρος των χωριών ". Και πάντα κατά την ίδια πηγή – " η περιοχή Αηδονοχωρίου Κεφαλόβρυσου, Βίγλας, είναι πλέον ελεύθερη εχθρών όπου "εχθροί" υπήρξαν μερικοί κάτοικοι των χωριών της περιοχής. Τελειώνοντας: Με το θάνατο του φανατικού συνταγματάρχη Ζάλμιγκερ, θα περίμενε κανείς τα μέτρα βίας κατά των αμάχων να είχαν καταπραϋνθεί: Όμως η ύστερη περίπτωση των Λυγκιάδων αποδεικνύει ότι ολόκληρη η 1η Ορεινή Μεραρχία ήταν διαποτισμένη από την αναφερόμενη από τον Mark Mazower "ναζιστική κοσμοαντίληψη" όπως και οι μεθύστερα περιπτώσεις του Διστόμου και των Καλαβρύτων πιστοποιούν. Δυστυχώς το Ελληνικό κράτος με τα νομοθετικά διατάγματα 3933 και 4016/1959 ανέστειλε

Από την επίσκεψη των φοιτητών της Φιλοσοφικής Σχολής του Π.Ι στο μαρτυρικό χωριό Λυγκιάδες στις 13/4/2000.

κάθε δίωξη γερμανού εγκληματία, πολέμου, κατάργησε το "Ελληνικό Εθνικό Γραφείο Εγκλημάτων Πολέμου" και πέρασε τις δικογραφίες στα αρχεία του εφετείου Αθηνών, ενώ ταυτόχρονα αντίγραφα αυτών έστελνε στη Γερμανία: Με άλλα λόγια, έπαψε κάθε έρευνα για εγκλήματα πολέμου και φυσικά έπαψε να δέχεται κάθε αντίστοιχη αίτηση, με κατανοητή συνέπεια τον απεμπολισμό δικαιωμάτων του και ταυτόχρονα την επιβολή σιγής στο συγκεκριμένο θέμα.

Το 1965 η Ελληνική Κυβέρνηση θυμήθηκε ξανά τα θύματα, και σχετική αίτηση προκάλεσε ανακρίσεις εκ μέρους των γερμανικών και αυστριακών αρχών, για πρόσωπα που συμμετείχαν σε εγκλήματα πολέμου στην Ελλάδα.

Παρενθετικά πρέπει να σημειώσουμε ότι, από πλευράς γερμανικής πλευράς, ο στρατάρχης Λάντς είχε καταδικαστεί το 1947 από το δικαστήριο της Νυρεμβέργης σε δωδεκαετή φυλάκιση και μετά τρία χρόνια του απονεμήθηκε χάρη. Σημαντικά επίσης στελέχη του 22ου Ορεινού Σώματος Στρατού είχαν ήδη όπως είδαμε, σκοτωθεί κατά τη διάρκεια του πολέμου, ο στρατηγός Φον Σταίττνερ, ο συνταγματάρχης Ζάλμιγκερ, αλλά και άλλα μικρότερα στελέχη της 1ης Ορεινής Μεραρχίας, όπως ο ταγματάρχης Φον Χίρσφελντ, ο υπολοχαγός Ρέζερ, κ.ο.κ.

Με τις ανακρίσεις που έγιναν από τις γερμανικές και αυστριακές αρχές ή και κάποιες δίκες, μέσα σε ένα κλίμα γενική επιείκειας και με έντεχνες αναφορές που έριχναν το βάρος στα σκοτωμένα στελέχη της 1ης Ορεινής Μεραρχίας, μετά βέβαια και από τόσα χρόνια, όλοι οι υπεύθυνοι εγκληματίες πολέμου που είχαν δράσει στη Ήπειρο, πήραν "άφεση αμαρτιών". Και οι ανακρίσεις έτσι έκλεισαν το 1972.

Συνέχεια στη σελίδα 22...

Τα Πανεπιστήμια, οι καθηγητές και η βιομηχανία

Φίλιππος Πομώνης
Καθηγητής Τμήματος Χημείας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Πριν μερικά χρόνια οι απαιτήσεις για κάποιον που ήταν Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο ήταν διαφορετικές από σήμερα και κάπως πιο απλές: Έπρεπε να διαβάζει και να ενημερώνεται από τα επιστημονικά περιοδικά, να γράφει επιστημονικές δημοσιεύσεις και βέβαια να διδάσκει και να δίνει διάφορες διαλέξεις.

Σήμερα όμως τα πράγματα είναι διαφορετικά. Τόσο τα Πανεπιστήμια όσο και τα Τμήματα βρίσκονται σε μια περίοδο βαθύτατων αλλαγών, όπου όλο και περισσότερη έμφαση δίδεται μάλλον στην έρευνα παρά στην διδασκαλία. Με τους περιορισμούς μάλιστα της κρατικής χρηματοδότησης, και την αύξηση της εισροής χρημάτων από ερευνητικά προγράμματα και μέσω διαφόρων Βιομηχανιών, πολλοί διαβλέπουν την μετατροπή των Πανεπιστημίων σε Ερευνητικά Ινστιτούτα και, ακόμα περισσότερο, σε Ερευνητικά Παραρτήματα μεγάλων βιομηχανιών.

Σαν αποτέλεσμα οι καθηγητές σήμερα πρέπει να παρακολουθούν τόσο τα επαγγελματικά τους περιοδικά αλλά και τις προκηρύξεις προγραμμάτων καθώς και οικονομικής φύσεως περιοδικά, πρέπει να γράφουν τόσο επιστημονικές δημοσιεύσεις αλλά και πατέντες καθώς και ερευνητικές προτάσεις, τέλος πρέπει να διδάσκουν και να δίνουν σεμινάρια αλλά και να συμμετέχουν σε Διοικητικά Συμβούλια οργανισμών και επιχειρήσεων σαν τεχνικοί εμπειρογνώμονες καθώς και σε πολυάριθμες συναντήσεις συνεργαζομένων ερευνητικών ομάδων (group meetings and contractors meetings).

Αυτές οι αλληλεπιδράσεις των Πανεπιστημίων τόσο με την Βιομηχανία όσο και μεταξύ τους δεν είναι βέβαια τελείως νέες. Αλλά τα τελευταία χρόνια έχουν εντατικοποιηθεί και συνεχίζουν να αυξάνονται για δύο λόγους: Ο πρώτος είναι η μείωση της κρατικής επιχορήγησης για έρευνα, σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο δεύτερος είναι η ανάπτυξη των σύγχρονων επικοινωνιών και συγκοινωνιών (Fax, Internet, Αεροπλάνα) που διευκολύνουν τις διάφορες επαφές.

Από πρώτη άποψη τέτοιες επαφές αφήνουν όλους ευχαριστημένους: Και τους Βιομηχανικούς εταίρους οι οποίοι έχουν πρόσβαση και αποκτούν επιστημονικές γνώσεις που υπάρχουν σε ένα Ακαδημαϊκό Εργαστήριο αλλά και τους Καθηγητές οι οποίοι έτσι ενισχύουν τα εργαστήριά τους και συχνά λαμβάνουν και υπολογίσιμα επιμίσθια. Αλλά; ..... Υπάρχει άραγε κάποιο αλλά; Βεβαίως υπάρχει και προκύπτει από την πολύ γνωστή γενική αρχή ότι τίποτα δεν είναι τζάμπα. (There is no such thing as a free meal). Αποτέλεσμα: Ο Ακαδημαϊκός δάσκαλος /Επιστήμονας βρίσκει συχνά τον εαυτό του εμπλεγμένο σε έναν κύκλο υποχρεώσεων που απαιτεί από αυτόν και συχνά τον αποστραγγίζει από όλη την ενέργεια και όλο τον χρόνο του. Οι δραστηριότητες και προτεραιότητες των εργαστηρίων αναδιατάσσονται από την βασική έρευνα προς εφαρμοσμένα αποτελέσματα και οι αρχικές ιδέες οι οποίες έθεσαν σε κίνηση κάποιο πείραμα ξεχνιόνται σιγά - σιγά. Ο αυθορμητισμός της επιστημονικής περιέργειας, περιορίζεται για πρακτικές σκοπιμότητες. Επί

πλέον, εάν υπάρχουν υπογραμμένα συμβόλαια ή γράφοντας πατέντες, ενίοτε τα αποτελέσματα δεν είναι εύκολο να δημοσιευθούν. Το αποτέλεσμα στην χειρότερη περίπτωση - μπορεί να είναι ανασταλτικό για το Εργαστήριο, επικίνδυνο για την Επιστήμη και κακό για την κοινωνία. Βέβαια τα πράγματα δεν είναι πάντα έτσι αλλά το χειρότερο δυνατό σενάριο δεν απέχει από τα παραπάνω.

Συχνά επίσης οι προτεραιότητες των Πανεπιστημίων σαν Ακαδημαϊκών οργανισμών δεν συμπίπτουν με αυτές των Καθηγητών ή των Διευθυντών Εργαστηρίων. Τα Πανεπιστήμια έχουν μια γενικότερη εκπαιδευτική, επιστημονική, παιδευτική και κοινωνική πολιτική και δεν έχουν σαν κύριο προσανατολισμό το άμεσο κέρδος ή τα άμεσα οικονομικά οφέλη - και πολύ ορθά πράττουν. Αυτή η διαφοροποίηση συμφερόντων μεταξύ της Κεντρικής Διοίκησης των Πανεπιστημίων και των Διευθυντών διαφόρων Εργαστηρίων έχει συχνά σαν αποτέλεσμα την δημιουργία τριβών όταν οι προτεραιότητες και τα συμφέροντα των Καθηγητών για κάποια ερευνητικά προγράμματα και συνεργασία με Βιομηχανίες δεν συμπίπτουν με αυτά των Πανεπιστημίων σαν μεγάλων κοινωνικών οργανισμών.

Έτσι οι καθηγητές σαν άτομα, τα Πανεmστήμια σαν οργανισμοί και οι Βιομηχανίες σαν επιχειρήσεις βρίσκονται τα τελευταία χρόνια όλο και συχνότερα σε έναν δρόμο τον οποίο θα χαρακτήριζα σαν «τριπλής κατεύθυνσης» όπου συμβαίνουν όλο και περισσότερες συγκρούσεις, κυκλοφοριακά μποτιλιαρίσματα, κυκλοφοριακές παραβιάσεις και κυκλοφοριακές παρακάμψεις! Και το πιο επικίνδυνο θα είναι εάν η τάση αυτή επηρεάσει δυσμενώς την βασική έρευνα, επίδραση η οποία μακροπρόθεσμα θα επηρεάσει όλες τις εφαρμοσμένες προσπάθειες.

Για να αποφευχθούν τέτοιοι κίνδυνοι πρέπει *να* ρυθμιστεί κάπως η κυκλοφορία στον δρόμο τριπλής κατεύθυνσης που προαναφέραμε και να μπουν κάποιοι νέοι κανόνες.

Κατ' αρχήν η κρατική ενίσχυση της βασικής εκπαίδευσης και έρευνας πρέπει να διαφυλαχθεί πολύ προσεκτικά, μόνο έτσι θα βοηθηθούν μακροπρόθεσμα και οι εφαρμογές τους.

Πρέπει επίσης να γίνει συνείδηση ότι η βασική γνώση και οι εφαρμογές πάνε δίπλα - δίπλα και ότι ο διαχωρισμός και η διάκριση τους ή η μεροληπτική τους μεταχείριση είναι επικίνδυνες

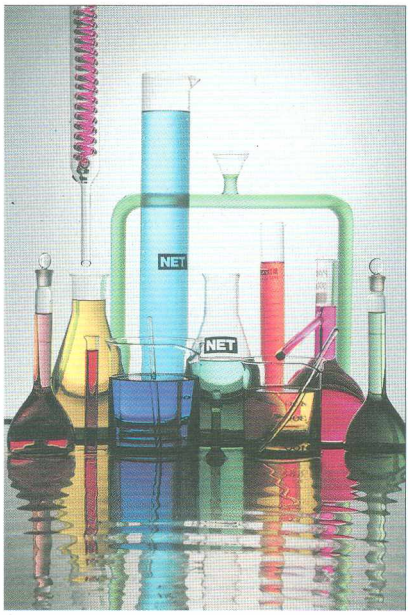

για την ανάπτυξη της επιστήμης.

Επί πλέον οι Επιστήμονες /Καθηγητές και τα Πανεπιστήμια πρέπει να πάψουν να θεωρούν τις Βιομηχανίες, τις Εταιρίες και τους εργαζόμενους σ' αυτές σαν διανοούμενους ελαφρών βαρών που διαθέτουν απλώς παχυλές τσέπες. Αντίθετα πρέπει να μάθουν από αυτές πως οι σκληρές οικονομικές πραγματικότητες πρέπει να βρίσκονται σε αρμονία με τους ιδεαλιστικούς σκοπούς της Επιστήμης.

Από το άλλο μέρος οι Βιομηχανίες και οι Εταιρίες πρέπει να αποβάλλουν το αίσθημα ότι «οι επιστήμονες κάνουν εύκολη, ή δυσδιάκριτα χρήσιμη δουλειά» και να αντιληφθούν ότι τα Πανεπιστημιακά εργαστήρια σχεδιάζουν πιο μακροπρόθεσμα, δεν είναι δυνατόν να ασχοληθούν με ένα προϊόν μόνο επιφανειακά και αντίθετα διαθέτουν πολλά περιθώρια γνώσης και προσαρμογής ώστε να βοηθήσουν ορθολογιστικά στην λύση των προβλημάτων τους.

Ο συνδυασμός θεωρητικής κατάρτισης και πρακτικής άσκησης εγγύηση πληρέστερης κατάρτισης για τον εκπαιδευτικό

Μιχάλης Καναβάκης
Επικ. Καθηγητής του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Με την επικράτηση της βιομηχανικής επανάστασης στην Ευρώπη (19ο αι.) επήλθαν ριζικές αλλαγές στην οικονομική ζωή του ανθρώπου καθώς και στις κοινωνικές και πολιτικές σχέσεις οι οποίες με τη σειρά τους δημιούργησαν πολλά και δισεπίλυτα κοινωνικά προβλήματα ειδικότερα στα βιομηχανικά κέντρα και τις ασθενέστερες κοινωνικές ομάδες. Για την επίλυση των πολλαπλών κοινωνικών προβλημάτων έγιναν πολλές προσπάθειες με πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές και εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις. Αποτέλεσμα υπήρξε η βελτίωση της ζωής για μεγάλο αριθμό πληθυσμών των ευρωπαϊκών κρατών.

Η βελτίωση της ζωής όμως δεν επέφερε την εξάλειψη των αναγκών και των προβλημάτων. Ο σημερινός άνθρωπος έλυσε, κατά κανόνα, το πρόβλημα της στέγης, της τροφής, της εκπαίδευσης, των κοινωνικών παροχών, όμως απέκτησε άλλα προβλήματα διαφορετικά σε περιεχόμενο, που όμως δεν παύουν να τον απασχολούν, να τον καταπιέζουν και να τον τυραννούν, όπως π.χ. άγχος, η αύξηση της εγκληματικότητας, η καταστρατήγηση του νόμου, η εξαχρείωση των ηθών κ.λ.π.

Το παιδί ως αναπόσπαστο μέλος της οικογένειας όχι μόνο βιώνει τα προβλήματα των μεγάλων, αλλά δεν είναι και σπάνιες οι περιπτώσεις, που ανάγεται σε θύμα εξαιτίας των προβλημάτων και των αδυναμιών που μαστίζουν τους μεγάλους (αλκοολισμός, χρήση παραισθησιογόνων ουσιών, ψυχοσωματικά προβλήματα, παραβατικές πράξεις και συμπεριφορές κ.λ.π.).

Με το σκεπτικό ότι έχει μεγάλη σημασία να γνωρίζει ο εκπαιδευτικός τα προβλήματα των μαθητών που θα διδάξει, θεωρήσαμε σκόπιμο στα πλαίσια του μαθήματος της Κοινωνικής Παιδαγωγικής, να φέρουμε τους φοιτητές μας σε επαφή με Ιδρύματα/σχολεία στα Γιάννενα στα οποία επιτελείται παιδαγωγικό και κοινωνικό έργο.

Στα πλαίσια αυτών των επαφών επισκεπτόμαστε την Παιδόπολη, τα ειδικά σχολεία, το σχολείο τυφλών, το Κέντρο ΟΚΑΝΑ, ειδικά Ιδρύματα, το Γηροκομείο, τις φυλακές, το Ίδρυμα Ριζάρη στο Μονοδένδρι κ.λπ. Εκτός από την Παιδόπολη η επαφή μας με τα διάφορα Ιδρύματα και σχολεία περιορίζεται σε μία 3ωρη ενημερωτική επίσκεψη ανά ξεάμηνο.

Με την Παιδόπολη έχει δημιουργηθεί, εδώ και αρκετά εξάμηνα, μία στενή και δημιουργική συνεργασία. (Στην Παιδόπολη φιλοξενούνται παιδιά τα οποία είναι, κατά κανόνα, θύματα οικογενειακών και κοινωνικών καταστάσεων ή ξαφνικών γεγονότων που ανατρέπουν συχνά τον ομαλό ρυθμό ζωής {αποδημία, μετανάστευση κ.λπ.}).

Στόχος της προσπάθειας αυτής είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές μία προσωπική εμπειρία μέσα από την επαφή τους με μαθητές των οποίων η παιδική ηλικία επισκιάζεται ή και επιβαρύνεται από διάφορα προβλήματα.

Οδηγηθήκαμε στην κίνηση αυτή με προηγούμενο τον τρόπο σπουδών στο χώρο της Γερμανίας, όπου οι φοιτητές πέραν της ειδικής γνώσης, σε διάφορους επιστημονικούς τομείς, αποκτούν και προσωπική εμπειρία στο χώρο εφαρμογής της θεωρητικής γνώσης. Στο πνεύμα αυτό οι φοιτητές επισκέπτονται μία φορά την εβδομάδα για 3 ώρες την Παιδόπολη. Σε συνεργασία με το υπεύθυνο προσωπικό ο κάθε φοιτητής αναλαμβάνει ένα ή δύο παιδιά για το κάθε εξάμηνο. Η προσφορά του κάθε φοιτητή προς το παιδί είναι

σ' επαφή με τα παιδιά του ιδρύματος Παιδόπολη και μ' αυτόν τον τρόπο μας δόθηκε η ευκαιρία να σφυγμομετρήσουμε τις δυνατότητές μας, τις οποίες θα αξιοποιήσουμε και επαγγελματικά στο μέλλον".(Μ.Π.).

"Θα ήθελα να τονίσω ότι η πρόταση για πρακτική εργασία στην Παιδόπολη "Αγία Ελένη" ήταν ένα ερέθισμα για να κατανοήσω ότι Πανεπιστημιακή εκπαίδευση δε σημαίνει μόνο προσήλωση στα συγγράμματα, αλλά σημαίνει και καθημερινή επαφή με τους ανθρώπους και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

Επίσης, από αυτή την εργασία έμαθα ότι έχουμε χρέος να προσφέρουμε τις υπηρεσίες μας στο κοινωνικό σύνολο διότι μόνο με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε να βελτιώσουμε τη ζωή μας". (Χ.Κ).

"Η ουσία είναι ότι μέσα από την επαφή με την "Παιδόπολη" είναι δυνατό κάποιος να αποκομίσει πλούσιες εμπειρίες και να γνωρίσει και την άλλη όψη της ανθρώπινης ζωής. Πρόκειται για εμπειρία που είναι εφόδιο σε οποιοδήποτε άτομο ανεξάρτητα από το επάγγελμα και τα ενδιαφέροντά του". (Γ.Ψ.).

"Τελειώνοντας, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον καθηγητή... γιατί μου έδωσε την ευκαιρία να συμμετέχω σε μια πρακτική άσκηση μέσω της οποίας ήρθα σ' επαφή με μια πτυχή της πραγματικότητας η οποία ήταν άγνωστη για μένα μέχρι σήμερα. Τώρα πια ξέρω πως δεν είναι όλα τα παιδιά το ίδιο τυχερά με μένα. Το κυριότερο όμως είναι το γεγονός ότι οι επισκέψεις μου στην Παιδόπολη με βοήθησαν να εξαλείψω τις εγωκεντρικές τάσεις που υπήρχαν στη συμπεριφορά μου. Άλλωστε, κανείς δε βρίσκει την ευτυχία όταν ζει μόνο για τον εαυτό του". (Δ.Δ.).

"Με τις τόσες συγκινητικές εμπειρίες βιώματα που μαζεύτηκαν μέσα μου το τελευταίο εξάμηνο, ενισχύθηκε η επιθυμία μου γνωρίσω κι άλλους τομείς της αγωγής και μελλοντικά ίσως ν' ασχοληθώ και γω με τέτοια παιδιά, να τα ζήσω από κοντά, να συνδεθώ μαζί τους αλλά πάνω απ' όλα να προσφέρω σ' αυτά έστω και λίγο από το φως της γνώσης. Κλείνοντας θα ήθελα να συγχαρώ τον θεσμό γενικά των πρακτικών ασκήσεων γιατί πράγματι είναι κάτι το μοναδικό και ανεπανάληπτο όχι μόνο για τον κάθε

ενισχυτική διδασκαλία, συζήτηση και ψυχαγωγία. Οι φοιτητές προσπαθούν ώστε η επαφή να είναι αυθόρμητη, ειλικρινής, ζεστή και συναισθηματική. Η προσέγγιση των παιδιών γίνεται με προσοχή και διακριτικότητα. Το παιδί γίνεται αποδεκτό στην όποια πνευματική και ψυχική κατάσταση βρίσκεται και η βοήθεια που του προσφέρεται λαμβάνει υπόψιν της όλα τα δεδομένα τα οποία προσιδορίζουν την κατάσταση του κάθε παιδιού. Τόσο εμείς προσωπικά όσο και το προσωπικό βρίσκονται σε συνεχή επαφή και συνεργασία με τους φοιτητές για συζήτηση κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης, της οποίας η αντιμετώπιση δημιουργεί προβλήματα στους φοιτητές.

Όπως και οι ίδιοι οι φοιτητές διαβεβαιώνουν, η εμπειρία την οποία αποκτούν, θα αποβεί καθοριστική όχι μόνο στην επιτέλεση του εκπαιδευτικού τους λειτουργήματος, αλλά και στην ιδιωτική και κοινωνική τους ζωή. Θα πρέπει να τονιστεί ιδιαιτέρως ότι οι φοιτητές δεν αποκτούν μόνο εμπειρία, παρά και αυτογνωσία, χαρακτηριστικά γνωρίσματα που θα πρέπει να διακρίνουν έναν επαγγελματικά ώριμο άνθρωπο/εκπαιδευτικό.

Ο εκπαιδευτικός που σέβεται τον εαυτό του και φιλοδοξεί να αναδειχτεί σε λειτουργό της παιδείας και της κοινωνίας, οφείλει να γνωρίζει τα όρια των γνώσεών του και των ικανοτήτων του, να γνωρίζει τις αντιδράσεις του απέναντι σε πρόσωπα και καταστάσεις, να ελέγχει τις ενέργειές του, τις στάσεις του και τις αδυναμίες του μέσα και έξω από την τάξη.

Στη συνέχεια παραθέτουμε μερικά χαρακτηριστικά αποσπάσματα από τις φροντιστηριακές εργασίες των φοιτητών/τριών στις οποίες καταθέτουν τις εμπειρίες και τα βιώματά τους από την εξαμηνιαία πρακτική άσκηση στην Παιδόπολη.

"Το Νοέμβριο, μέσω της παρότρυνσής σας, ήρθαμε

φοιτητή αλλά και για τον κάθε άνθρωπο προσωπικά". (Ε.Λ.).

"Προσωπικά, θα συνεχίσω τις επισκέψεις μου στο ίδρυμα θεωρώντας τες ως μία σημαντική εμπειρία". (Β.Χ.).

"Ελπίζω όλα αυτά τα παιδιά να έχουν την καλύτερη δυνατή τύχη, γιατί η εμπειρία που μου πρόσφεραν και η αγάπη που μου έδωσαν με ωφέλησε πολύ, με βοήθησε στο να γίνω καλύτερος άνθρωπος, κι αυτό έχει σημασία. Θα τους σκέφτομαι όλους πολύ". (Μ.Α.).

Εφ' όσον η ψυχική υγεία του ανθρώπου, και μάλιστα του νέου, και όχι μόνο η σωματική θεωρείται πολύ σημαντικός συντελεστής/παράγοντας της ατομικής, οικογενειακής και κοινωνικής ευημερίας/ευτυχίας, δίνουμε ιδιαίτερη σημασία στην προετοιμασία των φοιτητών ώστε μέσα από τις επαφές αυτές να διασφαλίζεται η αξιοπρέπεια του ανθρώπου ως "εικόνα" Θεού. Τους τονίζουμε μεταξύ των άλλων ότι θα πρέπει να βασίζονται στην αγάπη προς το συνάνθρωπο, το σεβασμό της προσωπικότητάς του και την αποδοχή της ιδιαιτερότητάς του.

"Πάντως, ιδιαίτερη χαρά μου έδωσε το γεγονός ότι τα παιδιά χαίρονταν πραγματικά. Η χαρά ήταν ζωγραφισμένη στα πρόσωπά τους, που έλαμπαν καθώς μας έδειχναν τα καινούργια ρούχα και παπούτσια τους. Ακόμη, τα μεγαλύτερα κορίτσια που παρουσίαζαν και τη γιορτή ένιωθαν υπερήφανα για την προσοχή που έδειχναν οι παρευρισκόμενοι στα λόγια τους.

Ανακεφαλαιώνοντας θα ήθελα να πω, πως δεν περίμενα μία κρατική οργάνωση να προσφέρει τόσα πολλά στα παιδιά αυτά. Θα ήθελα να συγχαρώ τους υπεύθυνους, γιατί συμβάλλουν κυρίως στη διαμόρφωση υγιών και ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων. Τα παιδιά χαρακτηρίζονται από στοιχειώδη αγωγή, από μέγιστη ηθική και από ανυπέρβλητη δημιουργικότητα.

Ας συνεχίσουμε ν' αγκαλιάζουμε τα παιδιά αυτά. Ας τους προσφέρουμε τα μέγιστα δυνατά. Ας τους δίνουμε τη δυνατότητα ν' αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, ώστε να μπορούν να προβάλουν τις δυνατότητες και τις ικανότητές τους. Γιατί, περισσότερα απ' αυτά, αύριο θα είναι οι καλύτεροι γιατροί, οι καλύτεροι δικηγόροι, οι καλύτεροι φίλοι, οι καλύτεροι συνάνθρωποι. Και είναι γνωστό σε όλους πόσο ο κόσμος μας έχει ανάγκη από ανθρώπους με γνήσια και υψηλά ιδανικά, σημαντικότερα των οποίων είναι ο αλτρουϊσμός, η αλληλεγγύη, η αγάπη. ΑΣ ΔΩΣΟΥΜΕ ΑΓΑΠΗ, ΓΙΑ ΝΑ ΠΑΡΟΥΜΕ ΑΓΑΠΗ". (Β.Μ.).

"Αναμετρώντας τα πόσα έχω αποκομίσει μόνο μέσα σε έξι επισκέψεις στο ίδρυμα "Παιδόπολη" και βλέποντας την ανάγκη που έχουν τα παιδιά να τους δείχνεις ότι ενδιαφέρεσαι, αποφάσισα, αφού πρώτα ρωτήσω την υπεύθυνη του ιδρύματος και πάρω την άδειά της, να συνεχίσω αυτή την πρακτική εργασία, η οποία σε τελική ανάλυση θα έπρεπε να ήταν για όλους υποχρεωτική γιατί όχι μόνο μας βοηθά στο να κατανοήσουμε το τι θα κάνουμε ως μελλο-ντικοί δάσκαλοι, ως μελλοντικοί παιδαγωγοί, αλλά μας βοηθά να αντιληφθούμε τη σημασία που έχει η αγάπη στη ζωή μας, την μεγάλη ανάγκη προσφοράς αγάπης προς τον συνάνθρωπό μας καθώς και την ανάγκη μέριμνας από την πλευρά της πολιτείας.

Ας αντιληφθούμε και ας μην το ξεχάσουμε ποτέ πως όλοι είμαστε άγγελοι μόνο με ένα φτερό και για να τα καταφέρουμε να πετάξουμε πρέπει να αγκαλιάσει ο ένας τον άλλο. Άρα δε βοηθούμε μόνο όταν προσφέρουμε απλόχερα την αγάπη μας στα άτομα που τη χρειάζονται, αλλά και παίρνουμε πολλά θετικά. Θετικά που εμένα μου πρόσφερε αυτή η πρακτική εργασία". (Ε.Ζ.).

Η συνεργασία μας με την Παιδόπολη διαρκεί εδώ και 5 χρόνια. Διαβάζοντας τις εργασίες των φοιτητών στο τέλος κάθε εξαμήνου παρατηρούμε ότι οι απόψεις των φοιτητών αναφορικά με τη χρησιμότητα της πρακτικής άσκησης για την πληρέστερη κατάρτισή τους είναι ταυτόσημες.

Με βάση τα όσα γράφουν, αλλά και από τις προσωπικές συζητήσεις μας με τους φοιτητές προκύπτει αβίαστα το συμπέρασμα ότι αποκτούν, στα πλαίσια των επαφών τους με τα παιδιά, πρωτόγνωρες εμπειρίες που τους δημιουργούν ποικίλα και έντονα συναισθήματα.

Καθώς με τη συζήτηση κερδίζουν προοδευτικά την εμπιστοσύνη των παιδιών, εκείνα τους εκμυστηρεύονται τη ζωή τους, τους εμπιστεύονται τα προβλήματά τους, τις ανησυχίες τους, τους φόβους τους, αλλά και τις επιθυμίες τους, τους πόθους τους, και τα όνειρά τους. Το πρόβλημα του κάθε παιδιού παραπέμπει κατ' ευθείαν στα προβλήματα της οικογένειάς τους, και εκείνα με τη σειρά τους στα προβλήματα της κοινωνίας. Η άμεση επαφή με μία σειρά από κοινωνικά προβλήματα τα οποία αγνοούσαν, κατά κανόνα οι φοιτητές, τους βοηθούν να διαμορφώσουν μία πληρέστερη γνώμη για την κοινωνία. Πιστεύουμε ότι θα μπορούσε να αξιοποιηθεί αυτή η εμπειρία προκειμένου να καλλιεργηθεί στους φοιτητές αίσθημα ευθύνης έναντι της κοινωνίας.

Συμπέρασμα - πρόταση

Εδώ και τέσσερα χρόνια διαπιστώνουμε τόσο από τις γραπτές εργασίες των φοιτητών μας που κάνουν πρακτικές ασκήσεις στην Παιδόπολη, όσο και από τις συζητήσεις μαζί των, ότι αυτές συμβάλλουν καθοριστικά στην πληρέστερη

προετοιμασία τους τόσο για το εκπαιδευτικό λειτούργημά τους, όσο και για την προσωπική και κοινωνική τους ζωή.
Προτείνουμε λοιπόν την ένταξη των πρακτικών ασκήσεων ως αναπόσπαστο μέρος της διδακτικής διαδικασίας σε όσο γίνεται περισσότερα μαθήματα και ειδικά στα Παιδαγωγικά, την Ψυχολογία και την Κοινωνιολογία. Στο πνεύμα αυτό η ειδική γνώση του μαθήματος μπορεί να προσφέρεται το Χ.Ε., η δε πρακτική άσκηση το Ε.Ε.
Βασικές προϋποθέσεις της επιτυχίας των πρακτικών ασκήσεων:
α. Να προετοιμάζονται με πολύ προσοχή,
β. Ο κάθε φοιτητής να αναλαμβάνει ένα ή το πολύ δύο μαθητές για το κάθε εξάμηνο.
Με τις πρακτικές ασκήσεις δε θα βοηθηθούν μόνο οι φοιτητές. Πολύ περισσότερο θα βοηθούν πολλά παιδιά να αναθεωρήσουν τη στάση τους απέναντι στον άνθρωπο, την κοινωνία και τη ζωή. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι οι φοιτητές ανοίγουν ένα παράθυρο ελπίδας και ζωής για κάθε παιδί που δοκιμάζεται ήδη στα πρώτα βήματα της ζωής του.

Η συνεργασία των φοιτητών και φοιτητριών συνεχίζεται και μετά το πέρας των πρακτικών ασκήσεων

Η συνεργασία που αρχίζει με τις πρακτικές ασκήσεις ανά εξάμηνο συνεχίζεται και αυτό είναι πολύ ευχάριστο. Θα αναφερθούμε σε δύο πρόσφατες εκδηλώσεις:

- Με την ευκαιρία της εορτής του Αγίου Κωνσταντίνου και της Αγίας Ελένης, η Διευθύντρια κ. Νικολοπούλου και το προσωπικό της Παιδόπολης, σε συνεργασία με τους φοιτητές/τριες του Π.Τ.Δ.Ε. του Παν/μίου Ιωαννίνων, οργάνωσαν μία ωραία εκδήλωση για τα παιδιά, τους γονείς των και τους φίλους της Παιδόπολης. Ο φοιτητής Φίλιππος Ευαγγέλου χαιρέτισε εκ μέρους των φοιτητών/τριών τους παρευρισκομένους με τα παρακάτω λόγια:
"Φίλες και φίλοι,
Καλησπέρα σας. Είμαστε σήμερα εδώ για να ευχηθούμε Χρόνια Πολλά στην Παιδόπολη "ΑΓΙΑ ΕΛΕΝΗ", και ιδιαίτερα να ευχηθούμε Χρόνια Πολλά στα παιδιά της Παιδόπολης, με τα οποία γίναμε φίλοι. Η φιλία μας αυτή άρχισε από πέρυσι το Φθινόπωρο, χάρη στην αρμονική συνεργασία που είχαμε με τον καθηγητή μας κ. Καναβάκη, τη διευθύντρια κ. Γιαννοπούλου και τους εργαζόμενους της Παιδόπολης. Οι φίλοι μας, τα παιδιά από την πρώτη στιγμή της επαφής μαζί τους μας υποδέχτηκαν με θαυμάσια χαμόγελα, με αγκαλιές. Ήθελαν να επικοινωνήσουν μαζί μας. Άρχισαν να συζητάνε για όλα τα θέματα. Μας περιέγραφαν τις καθημερινές τους συνήθειες, μας ζητούσαν να ους λύσουμε απορίες. Ακόμη, παίζαμε μαζί τους, τραγουδούσαμε, λέγαμε αστεία, γελούσαμε.
Θα πρέπει να πούμε ότι οι μικροί μας φίλοι μας εντυπωσίασαν με τις γιορτές που διοργάνωσαν, όπως η γιορτή στις 11 Δεκεμβρίου, για τα Δικαιώματα του παιδιού, η γιορτή των Χριστουγέννων. Μέσα από αυτές τις γιορτές έδειξαν την δημιουργικότητά τους, τη φαντασία τους, την εφευρετικότητά τους, τη ζωντάνια τους. Έδειξαν ότι θέλουν να ζήσουν, να γελάσουν, να παίξουν, να χορέψουν.
Είναι αναγκαίο να τονίσουμε ότι οι μικροί μας φίλοι μας έδωσαν το ερέθισμα να κατανοήσουμε ότι Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση δε σημαίνει προσήλωση μόνο στα συγγράμματα, αλλά σημαίνει και καθημερινή επαφή με τους ανθρώπους και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν. Μας έδωσαν την αφορμή να πούμε στους συνομηλίκους μας, στους νέους και σε εσάς που βρίσκεστε σήμερα εδώ ότι οφείλουμε να μην είμαστε θεατές, αλλά εθελοντές αγάπης, στοργής, φροντίδας, φιλίας γιατί μόνο τότε θα μπορέσουμε να βελτιώσουμε τη ζωή μας, να μιλάμε για πολιτισμό, να λεγόμαστε άνθρωποι.
Τέλος, θα θέλαμε να πούμε στα παιδιά της Παιδόπολης, στους μικρούς μας φίλους ότι η φιλία που δημιουργήσαμε μαζί τους θα συνεχιστεί και να ξέρουν ότι θα είμαστε πάντα κοντά τους όταν μας χρειαστούν".

- Στις 27.5.2000 γιροτάστηκε στο ΚΕ.Φ.Ο. Καλπακίου η "Διεθνής Ημέρα της Οικογένειας". Στα πλαίσια της εκδήλωσης ο Εθνικός Οργανισμός Πρόνοιας (ΕΟΠ) και ο Δήμος Πασαρώνας τίμησαν εκείνους που συνδράμουν εθελοντικά το έργο της Παιδόπολης. Η Αντιδήμαρχος του Δήμου Πασαρώνας, κυρία Σοφία Μπλέτσα, Φιλόλογος Καθηγήτρια, προσέφερε εκ μέρους του Δήμου αναμνηστικά δώρα στην ομάδα του Πανεπιστημίου αντιπροσωπευτικά για την προσφορά των νέων ανθρώπων προς τα παιδιά της Παιδόπολης, και στο ζεύγος Νικόπουλου, Νομίατρος και Ψυχολόγος Καθηγήτρια αντίστοιχα, αντιπροσωπευτικά για όλες τις οικογένειες, που με τον τρόπο τους συνδράμουν το έργο της Παιδόπολης.

Για μια θέση ορθίων

Μαρούλα Παπαευσταθίου - Τσάγκα
Φιλόλογος

Να που τυχαίνει κάποιες φορές να έχεις το αυτοκίνητό σου στο συνεργείο και συγχρόνως να απεργούν τα ταξί. Αν τότε πρέπει να πας στη δουλειά σου, από τη μια άκρη της πόλης στην άλλη ή, ακόμα πιο μακριά, ως το Νοσοκομείο και το Πανεπιστήμιο (Δουρούτη), η μόνη εναπομείνασα λύση είναι το Αστικό Λεωφορείο, στην πλησιέστερη στάση.

Παίρνεις την απόφαση να δοκιμάσεις αυτό το μαζικό τρόπο μεταφοράς, που βέβαια για κάποιους άλλους συμπολίτες μας είναι συχνός και για τους φοιτητές καθημερινός.

Περιμένεις μες την ομίχλη, πάνω από 20' και το λεωφορείο μοιάζει να έχει χαθεί στην αχλύ του.... μυστηρίου. Όταν επιτέλους κατορθώσεις να εισέλθεις με το αντίτιμο των 250 δρχ., θα ανήκεις στους τυχερούς των πρώτων στάσεων για να βρεις θέση ή να σταθείς αξιοπρεπώς όρθιος. Όσο πλησιάζει προς την πλατεία, γεμίζει ασφυκτικά. Εκεί πια, στην κεντρική του αφετηρία, γίνεται το αδιαχώρητο.

Οι επιβάτες έχουν κατακαλύψει όλον τον υπάρχοντα χώρο, ως και τα σκαλιά των εξόδων, συνωστιζόμενοι ο ένας δίπλα στον άλλον ή και πάνω, στη σχέση καθήμενος - όρθιος, δίκην ... σαρδέλας.

Στις παροτρύνσεις του οδηγού να προχωρούν στο τέρμα οι επιβάτες της Δουρούτης, το κοινό διαμαρτύρεται αφού δεν υπάρχει άλλο κενό. Γέροντες άνθρωποι στέκονται όρθιοι σφηνωμένοι ανάμεσα σε τριπλές και τετραπλές «σειρές» στο διάδρομο, χωρίς να μπορούν να αναζητήσουν ούτε τη δυνατότητα παραχώρησης θέσεως από τυχόν ευγενή φοιτητή.

Ως «από μηχανής», ακούγεται από το C.B. (τον ασύρματό του) η φωνή συναδέλφου του να λέει: «Εικοσιτέσσερα(!)... αν γέμισες φύγε. Έρχομαι σε 2"» προς ανακούφισίν μας.

Έλα όμως που ο ίδιος κωφεύει και αντί να ξεκινήσει με το υπέρβαρο φορτίο του επιμένει να «μπάζει» κι άλλους.

Στη φυσιολογική δυσφορία και απροθυμία του κοινού να πράξει κατά τα προσταχθέντα του, ο αδιάφορος και μακάριος οδηγός, προσπαθεί να αποσοβήσει ο ίδιος, αφήνοντας το τιμόνι και κατεβαίνοντας από τη μπροστινή πόρτα για να εισέλθει από τη μεσαία και να υποδείξει θριαμβευτικά πως κάπου «εδώ, να, υπάρχει ένα κενό!...».

Στη λεκτική μας διαμαρτυρία αν έχει την εντύπωση ότι μεταφέρει... τούβλα που τα χτίζουν ή αν είμαστε λαθρομετανάστες που απανθρώπως τους τσουβαλιάζουν, μας αντέλεγε ότι είναι εντελώς νόμιμος, γιατί δεν κάλυψε ακόμα το... όριο των 120 (εκατόν είκοσι) ατόμων(!!!) που του επιτρέπει ο νόμος. Συνεπώς, άδικα διαμαρτυρόμαστε!

Τα παράθυρα είχαν θαμπώσει. Όλοι δείχναν ανήσυχοι είτε το εξέφραζαν είτε όχι, αν και με εντυπωσίασε η «ησυχία» της πλειονότητας των φοιτητών...

Όμως ο οδηγός έδειχνε να μην ενδιαφέρεται να λαμβάνει κανένα μήνυμα εκτός από αυτό που είχε στο νου του, δεν ξέρω με ποιο όφελος. Της γρήγορης μεταφοράς των επιβατών, κυρίως των φοιτητών, που περίμεναν τόση ώρα στη στάση; Της δικής του αμοιβής για τον αριθμό ρεκόρ που θα μετέφερε; Πάντως όπου

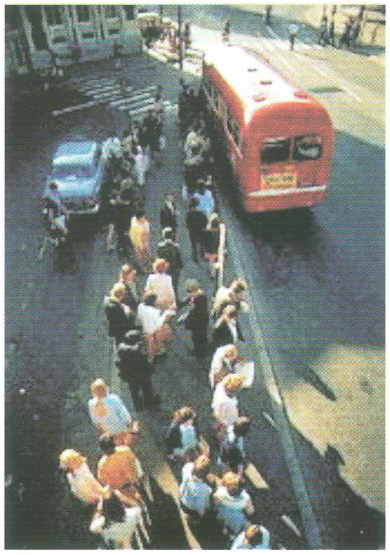

και να απέβλεπε το τίμημα είναι επικίνδυνο.
Τίθεται το ερώτημα εύλογο: Πόσο ασφαλώς μεταφερόμαστε με τέτοιες συνθήκες; Είναι επιτρεπτή η κατάσταση τόσων ορθίων σε λεωφορείο απλό με σχεδόν ανύπαρκτες χειρολαβές; (Ήταν δεν ήταν καμιά δεκαριά. Μπορείτε να το διαπιστώσετε όσοι ενδιαφέρεστε. Λεωφορείο No24). Γιατί θεωρούμε όσους χρησιμοποιούν τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς πολίτες δεύτερης ή τρίτης κατηγορίας; Οι φοιτητές έμοιαζαν να έχουν αποδεχθεί και να έχουν σκύψει το κεφάλι σ' αυτό το καθημερινό γι' αυτούς φαινόμενο.
Δεν ενδιαφέρει την πόλη η ένταση (εσωτερική και εξωτερική) που δημιουργείται καθημερινά τόσο στους εργαζόμενους όσο και σε τόσους σπουδάζοντες ή διδάσκοντες που αναγκάζονται να χρησιμοποιούν τα μέσα που τους παρέχει, «επί πληρωμή» βεβαίως, χωρίς να απολαμβάνουν την ανάλογη μεταχείριση. Αυτή η μεταφορά ήταν απ' αυτές που να σε πληρώ νουν δεν πρέπει να την προτιμάς, όχι να καταθέτεις και το όποιο αντίτιμο... Ας αυξήσουν τον αριθμό των λεωφορείων και τη συχνότητα διέλευσής τους από τις στάσεις, ιδιαίτερα στις ώρες αιχμής.
Τι μπορεί άλλο να προτείνει ο ανυπεράσπιστος πολίτης και τίνος την πόρτα ή τα ώτα να κρούσει, αυτής της μικρής πόλης που κατάντησε να μη γνωρίζει τους κατοίκους της γιατί -εκτός των άλλων- διέρχονται άπαντες εποχούμενοι ιδιωτικώς και... βιαίως. Ίσως δε θα 'πρεπε να παραπονούμαστε για το ρεκόρ αναλογίας αυτοκινήτων - κατοίκων στα πιεστικά όρια μιας ηπειρωτικής και γραφικής πόλεως που έχει ένα «πρόσωπο», καθώς και για την αλλοίωση της φυσιογνωμίας της. Μάλλον είμαστε υπεύθυνοι όλοι μας με τον ένα ή τον άλλο τρόπο.

Ας επιληφθούν οι αρμόδιοι.

...Συνέχεια από τη σελίδα 14

Κεφαλόβρυσο (Μετζιτιέ): Το πρώτο μαρτυρικό χωριό της Ηπείρου

Δυστυχώς μόνον μετά τη δεκαετία του '70 ξεπήδησε ένα ενδιαφέρον, κυρίως ξένων ιστορικών, για την κατοχική Ελλάδα και πολύ σύντομα ακολούθησε και η έρευνα για τις αντίστοιχες γερμανικές ωμότητες. Αυτά τα ενδιαφέροντα σήμερα ωθούν και εμάς να αναδιφήσουμε τις ιστορικές μνήμες, ώστε ο σύγχρονος πολιτισμός μας να μην ξαναζητήσει πια την εφιαλτική κόλαση του πολέμου και των ολοκαυτωμάτων του.
Ως επίλογος, χαρακτηριστικά είναι αυτά τα λόγια του εισαγγελέα –κατηγόρου Ρόμπερτ Τζάκσον, ο οποίος στη δίκη της Νυρεμβέργης δήλωσε :
"Αυτό που δίδει σ' αυτή τη δίκη μια μεγάλη αξία, είναι ότι οι κατηγορούμενοι εκπροσωπούν ολέθριες επιρροές οι οποίες, μετά από πολύ χρόνο που τα σώματά τους θα μετατραπούν σε σκόνη, θα ταράζουν πάντοτε τους λαούς. Αυτά είναι τα ζωντανά σύμβολα του φυλετικού μίσους, του βασιλείου του τρόμου, της αλαζονείας και της ωμότητας, της δίψας για εξουσία, είναι τα σύμβολα ενός άγριου εθνικισμού και μιλιταρισμού, των μηχανορ-ραφιών και προετοιμασιών για έναν πόλεμο, κατά τη διάρκεια του οποίου ολόκληρες γενιές στην Ευρώπη εκτοπίστηκαν, άνθρωποι εξοντώθηκαν, οικογένειες καταστράφηκαν και όλη η οικονομία πτώχευσε...
Ο πολιτισμός μας δεν μπορεί να αποδειχθεί κανένα συμβιβασμό με αυτά τα κακοποιά ρεύματα, τα οποία θα αναγεννούνται με νέα ορμή, αν εμείς δεν αντιτεθούμε σ' αυτούς τους ανθρώπους... με όλες μας τις δυνάμεις και την ισχύ μας".

Παρουσίαση του εργαστηρίου ειδικής και θεραπευτικής αγωγής (ΕΡ.Ε.Θ.Α.)

Λάμπρος Σταύρου
Αν. Καθηγητής του ΠΤΝΕ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Το Εργαστήριο Ειδικής και Θεραπευτικής Αγωγής - ΕΡ.Ε.Θ.Α. - του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών της Σχολής Επιστημών της Αγωγής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (ΦΕΚ,110/10-6-96, τ.Α.) εξυπηρετεί :

• Ερευνητικές ανάγκες στα αντικείμενα της ειδικής και θεραπευτικής αγωγής παιδιών, εφήβων και ενηλίκων πρώιμης ανίχνευσης, διάγνωσης, διορθωτικής αγωγής και ψυχοπαιδαγωγικής- ψυχοθεραπευτικής παρέμβασης στους τομείς των προβλημάτων συμπεριφοράς, δυσκολιών μάθησης, ειδικής αγωγής

• Κλινικές ανάγκες στα αντικείμενα της ειδικής και θεραπευτικής αγωγής παιδιών, εφήβων και ενηλίκων. Με τον όρο θεραπευτική αγωγή εννοούνται :

- η κλινική εκτίμηση της προσωπικότητας
- η σύλληψη, δόμηση και εφαρμογή εργαλείων πρώιμης ανίχνευσης, διάγνωσης, διορθωτικής αγωγής και ψυχοπαιδαγωγικής- ψυχοθεραπευτικής παρέμβασης στους τομείς των προβλημάτων συμπεριφοράς, δυσκολιών μάθησης, ειδικής αγωγής
- οι τεχνικές και οι μέθοδοι θεραπευτικής παρέμβασης και υποστήριξης εκπαιδευτικού και κοινωνικού έργου σε χώρους, όπως η οικογένεια, τα κανονικά σχολεία όπου είναι ενταγμένα άτομα με ειδικές ανάγκες και μαθησιακές δυσκολίες, οι ειδικές τάξεις, τα ειδικά νηπιαγωγεία, τα ειδικά σχολεία, οι ειδικές επαγγελματικές σχολές, τα θεραπευτήρια και τα ειδικά καταστήματα ενηλίκων.

• Ανάγκες παιδαγωγικής και ψυχοπαιδαγωγικής παρέμβασης, στα επίπεδα αγωγής, εκπαίδευσης, επαγγελματικής και κοινωνικής ένταξης των ατόμων με ειδικές ανάγκες (σύλληψη, δόμηση και εφαρμογή εργαλείων πρώιμης ανίχνευσης, διάγνωσης, διορθωτικής αγωγής και ψυχοπαιδαγωγικής- ψυχοθεραπευτικής παρέμβασης)

• Εκπαιδευτικές ανάγκες στα αντικείμενα της ειδικής και θεραπευτικής αγωγής παιδιών, εφήβων και ενηλίκων.

Το Εργαστήριο Ειδικής και Θεραπευτικής Αγωγής (ΕΡ.Ε.Θ.Α.) έχει ως αποστολή:

· Τη διεξαγωγή βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας στη σχολική και κλινική ψυχολογία.
· Τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.
· Τη συνεργασία με ερευνητικά εργαστήρια δημοσίων φορέων, οργανισμών, ινστιτούτων και επιχειρήσεων με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας και παραγωγικότητας.
· Την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας
· Την κάλυψη σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο των διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του οικείου Τμήματος.
· Την οργάνωση σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων, διαλέξεων καθώς και την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων.
· Την παροχή υπηρεσιών κατά τα προβλεπόμενα στο Π.Δ. 159/1984 (Α 53).

Το Εργαστήριο Ειδικής και Θεραπευτικής Αγωγής είναι μέλος της Ελληνικής Ένωσης Εργαστηρίων (HELLASLAB) του Υπουργείου Ανάπτυξης - Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας.

Α. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

1. Πρώιμη ανίχνευση τάσεων για δυσλεξία κατά την προσχολική ηλικία
2. Πρώιμη ανίχνευση τάσεων προς εμφάνιση δυσλεξικής συμπεριφοράς και αναπαιδαγώγηση (reeducation) στο νηπιαγωγείο και τις πρώτες τάξεις του Δημοτικού σχολείου
3. Πρώιμη ανίχνευση των μηχανισμών και διαδικασιών οικειοποίησης και πρόσκτησης του γραπτού λόγου (γραφή) στο παιδί της προσχολικής ηλικίας. Συγκριτική μελέτη ανάμεσα στο "κανονικό" παιδί και στο παιδί με μαθησιακές δυσκολίες
4. Πολυπαραγοντική προσέγγιση των διαδικασιών βασικής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης στο επάγγελμα του ειδικού εκπαιδευτικού διαμέσου της διερεύνησης των αναπαραστάσεων, στάσεων και επικοινωνιακών διαδικασιών διάδρασης στο πεδίο εκπαιδευτικής και θεραπευτικής σχέσης στο πλαίσιο της Ειδικής Αγωγής
5. Στάσεις και αναπαραστάσεις των δασκάλων ειδικών τάξεων και ειδικών σχολείων της ελληνικής επικράτειας
6. Κλινική μελέτη της παιδαγωγικής σχέσης στην Ειδική Αγωγή διαμέσου της διερεύνησης των επικοινωνιακών διαδικασιών
7. Κλινική μελέτη του συνδρόμου της Ειδικής Αναπτυξιακής Δυσλεξίας (ΕΑΔ) στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής σχέσης στη βαθμίδα της προσχολικής αγωγής
8. Εφαρμογή του συστήματος PORTAGE σε παιδιά με ελαφρά νοητική καθυστέρηση.

Β. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

1. Δοκιμασίες (tests) πρώιμης ανίχνευσης του συνδρόμου Ειδικής Αναπτυξιακής Δυσλεξίας
2. Κλινικά. Γνωστικά και μοντέλα κατανόησης της παιδαγωγικής σχέσης
3. Κλινικά και γνωστικά μοντέλα κατανόησης των διαδικασιών επιμόρφωσης που απευθύνεται στους δασκάλους ειδικών τάξεων και ειδικών σχολείων της ελληνικής επικράτειας

Γ. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

1. T.M.R. Διακρατική Συνεργασία: Ιρλανδία, Σκοτία, Βέλγιο, Γαλλία, Πορτογαλία, Ισπανία, Ιταλία
2. YOUTHSTART Διακρατική Συνεργασία: Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία
3. TSER Διακρατική Συνεργασία: Βέλγιο, Γαλλία, Ιταλία
4. TEMPUS Διακρατική Συνεργασία: Γερμανία, Γαλλία, Ρωσία
5. SOCRATES Διακρατική Συνεργασία: Γερμανία, Γαλλία, Ρωσία
6. HORIZON Διακρατική Συνεργασία: Γαλλία, Ιταλία
7. LEONARDO Διακρατική Συνεργασία: Γαλλία, Αγγλία, Βέλγιο

Δ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

I *Στο πλαίσιο της κοινοτικής πρωτοβουλίας ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ και πιο συγκεκριμένα, στον άξονα HORIZON έχει εγκριθεί και άρχισε η υλοποίηση της σχετικής πρότασης που υποβλήθηκε το Μάρτιο του 1997 από το ΕΡ.Ε.Θ.Α. με τίτλο: "Επαγγελματική και κοινωνική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην περιφέρεια της Ηπείρου" (διακρατική συνεργασία με τις χώρες : Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία).*

II *Το ΕΡ.Ε.Θ.Α. υλοποιεί τα παρακάτω επιχειρησιακά και επιμορφωτικά προγράμματα περιφερειακής, εθνικής και ευρωπαϊκής εμβέλειας, ήτοι :*

(α) *Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ)* του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΕΠΘ) και συγκεκριμένα:

· Στην ενέργεια "*Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.)*", που αφορά στη δημιουργία κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών εξειδίκευσης στο γνωστικό αντικείμενο του ειδικού παιδαγωγού (educateur specialise).

· Στην ενέργεια *"Προγράμματα Σπουδών Επιλογής (Π.Σ.Ε.)"*, που αφορά στη δημιουργία κύκλου προπτυχιακών σπουδών για την απόκτηση πτυχίου ειδικού παιδαγωγού (educateur specialise).

· Στην ενέργεια *"Έρευνα"*, που αφορά στη διεξαγωγή ερευνητικών προγραμμάτων (υποβολή

πέντε ερευνητικών προτάσεων)
· Στην ενέργεια *"Επαγγελματικός Προσανατολισμός"*, που αφορά στη δημιουργία προγράμματος επιμόρφωσης εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα αντικείμενα του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ) και της Επαγγελματικής Συμβουλευτικής
· Στην ενέργεια *"Επαγγελματικός Προσανατολισμός"*, που αφορά στη συμμετοχή σε αρχείο επιμορφωτών στα αντικείμενα του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ) και της Επαγγελματικής Συμβουλευτικής.

(β) *Στο πλαίσιο των προγραμμάτων της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας* και συγκεκριμένα:
· *Πρόγραμμα Συγχρηματοδοτήσεων 1996 (ΣΥΝ)*
· Υποπρόγραμμα 2-Μέτρο 2.3: *Μεταφορά Τεχνολογίας και Καινοτομία*
* Ειδική Δράση Ανάπτυξης Τεχνολογιών Υποστήριξης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες
· Υποπρόγραμμα 5-Μέτρο 2: *Ευαισθητοποίηση, διάχυση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του ΕΠΕΤ ΙΙ*
* Προκήρυξη Συνεδρίων 1998.

(γ) *Στο πλαίσιο της οργάνωσης και λειτουργίας των Περιφερειακών Επιμορφωτικών Κέντρων (Π.Ε.Κ.)* - Τεχνικό Δελτίο Ενέργειας 1.3α "Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών" του ΕΠΕΑΕΚ του ΥΠΕΠΘ (επιμόρφωση εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπ/σης), το ΕΡΕΘΑ υλοποίησε τα παρακάτω επιμορφωτικά προγράμματα :
· "Παρουσίαση των δοκιμασιών (TEST) εκτίμησης της πλευρικότητας στο νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο".
· "Η ειδική αγωγή στην Ευρωπαϊκή Ένωση: σύλληψη, οργάνωση, πλαισίωση, στόχοι, ερευνητικές κατευθύνσεις, ευρωπαϊκή υποστήριξη διαμέσου ερευνητικών προγραμμάτων χρηματοδότησης, αλλά και προγραμμάτων που αφορούν τόσο τη δημιουργία κατάλληλα εκπαιδευμένου και εξειδικευμένου προσωπικού, όσο και τη δημιουργία υλικοτεχνικής υποδομής και δομών στήριξης, εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης των εκπαιδευτικών».
· "Η απόκτηση και πρόσκτηση των γραπτών συμβόλων στο παιδί προσχολικής ηλικίας & των πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου".
· "Δυσλεξική συμπεριφορά :
- πρώιμη ανίχνευση τάσεων προς εμφάνιση δυσλεξικής συμπεριφοράς στο νηπιαγωγείο
- πρώιμη ανίχνευση στην Α΄ Δημοτικού
- διάγνωση και αντιμετώπιση σε παιδιά 4 - 18 ετών".
· "Μελέτη του πεδίου κινήτρων, των στάσεων & των αναπαραστάσεων στο πλαίσιο της παιδαγωγικής σχέσης : θεωρητική & ερευνητική προσέγγιση της διαδικασίας διαμόρφωσης στάσεων στους εκπαιδευτικούς (νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο, Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής - ΣΜΕΑ)».

(δ) *Στο πλαίσιο της ανάθεσης ερευνητικών έργων - μελετών από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, το ΕΡ.Ε.Θ.Α. υλοποίησε τα παρακάτω ερευνητικά έργα :
· Κλινική μελέτη του συνδρόμου Ειδικής Αναπτυξιακής Δυσλεξίας (ΕΑΔ) στο επίπεδο της παιδαγωγικής σχέσης στη βαθμίδα της προσχολικής αγωγής.
· Πειραματική εφαρμογή και μελέτη μιας σειράς επιλεγμένων δραστηριοτήτων (που εννοιολογήθηκαν και μορφοποιήθηκαν για το συγκεκριμένο σκοπό) σε παιδιά με ειδικές ανάγκες, προκειμένου να εκτιμηθεί η δυνατότητα μελλοντικής σχολικής ενσωμάτωσής τους, διαμέσου της εκτίμησης και αξιολόγησης:
- της ψυχοκινητικής ωριμότητας και
- της ανάπτυξης των προγραφικών και των προαναγνωστικών ικανοτήτων, όπως και της κατάκτησης των λογικομαθηματικών εννοιών.
· Εφαρμογή προβολικών διαδικασιών (ψυχόδραμα, παραμύθι, test WISC για παιδιά) σε παιδιά προσχολικής ηλικίας (από 4 έως 6 ετών) για την επικαιροποίηση (actualisation) στο λόγο και τη μελέτη :
- της ανάπτυξης της δυναμικής της παιδαγωγικής ομάδας,
- του βαθμού κοινωνικοποίησης και
- της ψυχοκινητικής ανάπτυξης.

(ε) *Στο πλαίσιο του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής "Training and Mobility of Researchers" (TMR), της ενέργειας Research Networks*, και συγκεκριμένα :

<u>Πρόταση Α:</u>
Early identification of tendencies to dyslexia, "DYS.TREAT."

<u>Πρόταση Β:</u>
Approche multifactorielle des processus de formation aux fonctions de l' Education Speciale par l' intermediaire de l' investigation des interactions communicationnelles au sein de la relation educative et soignante, "FOR.COM.UN.IT.Y"

<u>Πρόταση Γ:</u>
The logico-mathematical thinking in children with mental retardation, "MATH.RETARD"

(στ) *Στο πλαίσιο του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής LEONARDO, της ενέργειας II.1.2.a PLACEMENT AND EXCHANGE PROGRAMMES / Placements in undertakings for people undergoing university training and for graduates*, με τίτλο :

Polysemie de l' "objet" professionnelle et theorico-pratique de l' Education Speciale en Europe aujourd'hui. Mise en place d'un processus didactique de formation theorico-pratique professionnelle en Education Speciale a l'intention de jeunes femmes diplomes des departements des Sciences de l'Education des Universites Grecques, par l'intermediaire:

- de la Negociation cognitive et psychodynamique de l' "objet" professionnel sur le terrain
- de l'Elaboration cognitive et psychodynamique des referentiels qui structurent l'intervention
- de l'approfondissement des pratiques visant la Lisibilite de l'action
- de l'Optimisation des acquis theoriques et des capacites-aptitudes individuelles des beneficiaires
- du developpement d'une Polyvalence professionnelle "Exportable"

III *Το Εργαστήριο Ειδικής και Θεραπευτικής Αγωγής συμμετέχει :*

Σε πρόγραμμα TEMPUS, το οποίο αφορά στη κατάρτιση παιδαγωγικού προγράμματος σπουδών αρχικής εκπαίδευσης και εξειδίκευσης στο αντικείμενο της Ψυχολογίας με τίτλο:
EUROPEAN PARTNERSHIP PROJECT IN TEACHING AND RESEARCH: "Motivation for common ways to Europe", BASIC STUDIES IN PSYCHOLOGY AND/OR EDUCATIONAL SCIENCE (διακρατική συνεργασία με τις χώρες: Γαλλία, Γερμανία, Ρωσία).

Το Εργαστήριο Ειδικής και Θεραπευτικής Αγωγής είναι μέλος της Ελληνικής Ένωσης Εργαστηρίων (HELLASLAB) του Υπουργείου Ανάπτυξης - Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας.

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
Τομέας Υγείας του Παιδιού
Τομέας Νευρικού Συστήματος και Αισθητηρίων
Τομέας Κοινωνικής Ιατρικής και Ψυχικής Υγείας
Τομέας Παθολογίας
Τομέας Μορφολογικός - Κλινικοεργαστηριακός

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΕΣ ΔΟΜΕΣ Β.Δ. ΕΛΛΑΔΑΣ

· Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής Ιωαννίνων
· Συμβουλευτικός Σταθμός ΟΚΑΝΑ Ιωαννίνων
·Συμβουλευτικό Κέντρο Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Σ.ΚΕ.Π.Ι.)
· Κέντρα Φροντίδας Οικογενειών (ΚΕ.Φ.Ο.) Β.Δ.Ελλάδος του Εθνικού Οργανισμού Πρόνοιας (Ε.Ο.Π.)
· Γραφείο Διαμεσολάβησης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
· Γραφείο Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
· Κέντρο Αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστηρίων Ιωαννίνων.
· Κέντρο Υποστήριξης κακοποιημένων γυναικών, παιδιών & εφήβων.

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

· UNIVERSITE RENE DESCARTES PARIS V, Laboratoire d'Etudes sur l'Aquisition et la Pathologie du Langage chez l'enfant - leaple, PARIS, ΓΑΛΛΙΑ
· UNIVERSITE DE PARIS V, Laboratoire d' electroencephalographie et de Neurophysiologie clinique de l' enfant, PARIS, ΓΑΛΛΙΑ
· UNIVERSITE DE PARIS V, Laboratoire de recherche en Didactique, PARIS, ΓΑΛΛΙΑ.
· UNIVERSITE RENE DESCARTES-PARIS V, Laboratoire d'Etudes sur l'Acquisition et la Pathologie du Langage chez l'Enfant (LEAPLE), PARIS, ΓΑΛΛΙΑ

· UNIVERSITE DE MONTPELIER, Equipe niversitaire de recherche en psychopathologie de recherche en psychopathologie clinique, MONTPELIER, ΓΑΛΛΙΑ.
· UNIVERSITE PAUL VALERY MONTPEL-LIER III, Laboratoire de Psychologie du Developpement Enfance Adolescence Formation - (lapsy deaf), MONTPELLIER, ΓΑΛΛΙΑ
· UNIVERSITE PAUL VALERY MONTPEL-LIER III, Laboratoire de Psychologie du Developpement - Enfance, Adolescence, Formation (LAPSY DEAF), MONTPELLIER, ΓΑΛΛΙΑ
· UNIVERSITE DE NANCY II, Laboratoire de Psychologie Groupe de Recherches sur les Communications, NANCY, ΓΑΛΛΙΑ
· UNIVERSITE DE NANTES, Laboratoire de Psychologie «Education Cognition Developpement», NANTES, ΓΑΛΛΙΑ
· UNIVERSITE DE PICARDIE JULES VERNE, Laboratoire de Neurobiologie Cellulaire Ufr des Sciences Exactes et Naturelles, AMIENS, ΓΑΛΛΙΑ
· UNIVERSITE FRANCOIS RABELAIS, Laboratoire de Psychologie Experimentale, TOURS, ΓΑΛΛΙΑ

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

· UNIVERSITE RENE DESCARTES - PARIS V, PARIS, ΓΑΛΛΙΑ
· UNIVERSITE PARIS X - NANTERRE, Departement de Psychologie, Equipe de Recherche en Psychologie, Sociologie et Didactique de la Musique, NANTERRE, PARIS, ΓΑΛΛΙΑ
· UNIVERSITE PAUL VALERY MONTPEL-LIER III, MONTPELLIER, ΓΑΛΛΙΑ
· UNIVERSITE DE PICARDIE JULES VERNE, Institut Universitaire de Formation des Maitres, AMIENS, ΓΑΛΛΙΑ
· UNIVERSITE DE TOULOUSE II, Equipe Universitaire de Recherches en Education et Didactique, TOULOUSE, ΓΑΛΛΙΑ
· UNIVERSITE DE TOULOUSE II, Centre de Recherche en Psychopathologie clinique, TOULOUSE, ΓΑΛΛΙΑ.
· UNIVERSITE DE BORDEAUX II, Equipe Universitaire en Education et Didactique du Langage, BORDEAUX, ΓΑΛΛΙΑ
· UNIVERSITE DE LYON LUMIERE II, Departement des Sciences du Langage ura 1347 / crls, LYON, ΓΑΛΛΙΑ
· UNIVERSITE DE LYON LUMIERE II, Equipe Universitaire de Recherches sur l' Education Speciale, LYON, ΓΑΛΛΙΑ
· UNIVERSITE DE COLLEGE CORK, ucc Education Departement, ΙΡΛΑΝΔΙΑ
· UNIVERSITE DE PISA, Dipartimento di Scienze Sociali - Educazione Sanitaria in Scuola d'Igiene e Medicina Preventiva, Facolta di Medicina PISA, ΙΤΑΛΙΑ
· UNIVERSITE DE PISA, Dipartimento di Scienze Sociali - Educazione Sanitaria in Scuola d'Igiene e Medicina Preventiva, Facolta di Medicina, PISA, ΙΤΑΛΙΑ
· UNIVERSITE DE MONS - Hainaut, Equipe universitaire de recherche en psychologie clinique, MONS, ΒΕΛΓΙΟ.
· UNIVERSITE DE MONS - HAINAUT, Centre de Recherche et d' Innovation en Sociopedagogie familiale et scolaire (CERIS), Faculte de Psychologie et des Sciences de l'Education, MONS, ΒΕΛΓΙΟ
· UNIVERSITE DE MONS-HAINAUT-UMH Departement d' Orthopedagogie Faculte des Sciences Psycho-Pedagogiques, MONS, ΒΕΛΓΙΟ
· UNIVERSITE DE MONS-HAINAUT-UMH Faculte de Psychologie et des Sciences de l' Education, MONS, ΒΕΛΓΙΟ
· UNIVERSITE CATHOLIQUE DE LOUVAIN U.C.L. Departement de Psychologie Experimentale, LOUVAIN, ΒΕΛΓΙΟ
· UNIVERSITAT DORTMUND FACHBEREICH GESELLSHAFTSWISSENSCHAFTEN, Philosophie und Theologie (14) - Fach Psychologie, DORTMUND, ΓΕΡΜΑΝΙΑ
· UNIVERSIDADE DE COIMBRA Faculdade de Psicologia et de Ciencias da Educacao Instituto de Psicologia Cognitiva, Desenvolvimento Vocacional e Social, ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑ
· UNIVERSITY OF STRATHCLYDE Faculty of Education, STRATHCLYDE, ΣΚΩΤΙΑ

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ

· Ecole d'Etat d'Educateurs Specialises "BUC-Ressources", BUC-VERSAILLES, ΓΑΛΛΙΑ
· Institut Regional de Formation aux Fonctions Educatives, AMIENS, ΓΑΛΛΙΑ
· Institut Regional de Formation d' Educateurs, ISLE-LIMOGE, ΓΑΛΛΙΑ

...Συνέχια στη σελίδα 31

Βασιλική Κατσαδήμα
Προϊσταμένη του Γραφείου Δημοσίων Σχέσεων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Διμερής Σύμβαση συνεργασίας του Πανεπιστημίου μας με το Παν/μιο του Lecce

Στα πλαίσια του προγράμματος INTERREG II, "Διασυνοριακή Συνεργασία Ελλάδος - Ιταλίας", υπεγράφη διμερής σύμβαση συνεργασίας μεταξύ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και του Πανεπιστημίου Lecce της Ιταλίας. Στο πρόγραμμα αυτό συμμετέχουν και τα Πανεπιστήμια Πατρών και το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, τα οποία θα αποτελούν με το Ίδρυμά μας δίκτυο συνεργασίας για το παραπάνω διασυνοριακό πρόγραμμα και θα υπογράψουν ανάλογες Διμερείς Συμβάσεις με το Πανεπιτστήμιο Lecce.

Το πρόγραμμα αυτό είναι σημαντικό για την περιοχή της Δυτικής Ελλάδος, διότι ανοίγει νέους ορίζοντες συνεργασίας σε πολλούς τομείς και συμβάλλει στην γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής. Επίσης παρουσιάζει ενδιαφέρον, διότι στην περιοχή του Lecce κατοικούν πολλοί Ελληνόφωνες Ιταλοί στους οποίους θα δοθεί η δυνατότητα μέσω του Προγράμματος αυτού να βελτιώσουν την Ελληνική Γλώσσα και Πολιτισμό.

Υπογραφή διημερούς Σύμβασης συνεργασίας του Παν/μίου μας με το Παν/μιο Lecce της Ιταλίας

Η Φοιτητική Ομάδα Εθελοντικής Αιμοδοσίας του Παν/μιου Ιωαννίνων, γιόρτασε τα 20 χρόνια της

Με αφορμή τη συμπλήρωση 20 χρόνων δράσης της και με στόχο την ευαισθητοποίηση του κοινού στην ιδέα του εθελοντισμού και της αιμοδοσίας, η ΦΟΕΑ του Π.Ι πραγματοποίησε εκδηλώσεις στις 14, 15 και 16 Απριλίου 2000.

Στα πλαίσια των εκδηλώσεων αυτών πραγματοποιήθηκε στο Δημαρχείο της πόλης ανοιχτή αιμοληψία.

Αναγνωρίζοντας τη σπουδαιότητα της εθελοντικής αιμοδοσίας και τιμώντας αυτή την ενέργεια της Φ.Ο.Ε.Α. προσέφεραν αίμα ο Νομάρχης κ. Ν. Ζαρμπαλάς, ο δήμαρχος κ. Αναστ. Παπασταύρος και ο Αντιπρύτανης κ. Δημ. Γλάρος ενώ ανταοκρήθηκαν πολλοί συμπολίτες και φοιτητές. Σε δήλωση του ο Νομάρχης κ. Ζαρμπαλάς ανέφερε τα παρακάτω :

"Οι εθελοντές αιμοδότες αποτελούν ένα πολύτιμο κεφάλαιο. Ανακουφίζουν κοινωνικά αλλά και οικονομικά την πολιτεία και τους πολίτες. Εκφράζω ολόψυχα τα τις ευχαριστίες μου στη ΦΟΕΑ για τις αξιόλογες πρωτοβουλίες της όσον αφορά την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της Παν/ακής Κοινότητας αλλά και ευρύτερα της τοπικής κοινωνίας για το θεσμό της εθελοντικής αιμοδοσίας καθώς επίσης για τις προσπάθειες ώστε κατά το δυνατόν να καλύπτονται οι ανάγες σε αίμα στον τόπο μας.

Στο τεράστιο έργο που προσφέρει στην Παν/ακή Κοινότητα αλλά και την τοπική κοινωνία με τη δράση της η ΦΟΕΑ αναφέρθηκε ο Αντιπρύτανης κ. Δ. Γλάρος επίτιμος πρόεδρος της ΦΟΕΑ. Το πιο σημαντικό απ' όλα τόνισε χαρακτηριστικά ο κ. Γλάρος είναι ότι η προσπάθεια που ξεκίνησαν πριν από είκοσι χρόνια ορισμένοι φοιτητές βρίσκει συνεχώς συνεχιστές που παραδίδουν κι αυτοί με τη σειρά τους τη σκυτάλη σε άλλους.

Αποτίμηση του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Ευρωπαίοι Πρύτανεις αξιολόγησαν το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων ως ένα από τα καλύτερα Πανεπιστήμια της Ευρώπης ύστερα από ειδική έρευνα που έγινε.
Τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάστηκαν σε ειδική εκδήλωση, κατά τη διάρκεια της οποίας οι κορυφαίοι Ευρωπαίοι επιστήμονες μίλησαν με τα καλύτερα λόγια για το έργο το οποίο επιτελείται σήμερα από το Πανεπιστήμιο μας.
Οι Ευρωπαίοι Πρύτανεις τόνισαν χαρακτηριστικά: Εντυπωσιαστήκαμε από τη συνολική εικόνα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, από τις δομές του, το σημαντικό ερευνητικό έργο που διεξάγεται, καθώς και από τις προσπάθειες σύνδεσης με την τοπική κοινωνία και τη ντόπια παραγωγή.
Από την πλευρά του ο Πρύτανης κ. Χρήστος Μασαλάς τόνισε ότι: "Στόχος της πρωτοβουλίας είναι να καταγραφούν με κάθε λεπτομέρεια τα ισχυρά σημεία όπως και οι αδυναμίες του Πανεπιστημίου για να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα και να δρομολογηθούν δράσεις και ενέργειες". Σημείωσε επίσης ότι: "Παρουσιάζονται ελλείψεις στους ακαδημαϊκούς θεσμούς. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να δημιουργηθούν οι κατάλληλοι μηχανισμοί που θα διαχέουν την πληροφορία".

ΠΡΥΤΑΝΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

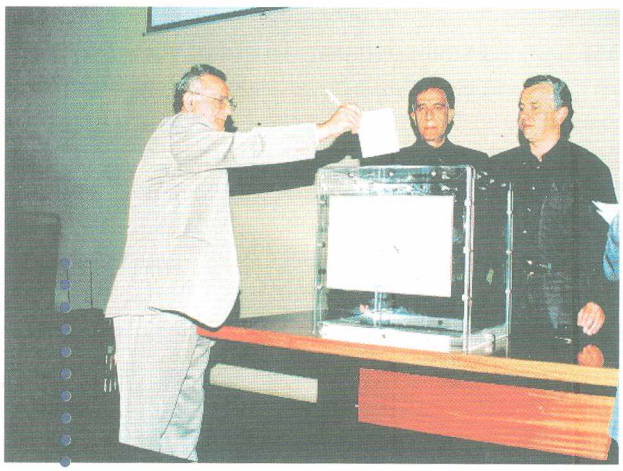

Οι Πρυτανικές εκλογές του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων διεξήχθησαν στις 18 Απριλίου 2000. Στις εκλογές συμμετείχε μόνο ένα ψηφοδέλτιο το οποίο και συγκέντρωσε το μεγαλύτερο ποσοστό αποδοχής με βάση τις Πρυτανικές εκλογές που έγιναν από το 1983 έως σήμερα (79,59% επί των ψηφισθέντων και 55,28% επί των εγγεγραμμένων).

Ο συνδυασμός που εξελέγη ήταν:

Πρύτανης:
Καθ. Χρήστος Μασσαλάς,

Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού:
Καθ. Γεώργιος Δήμου,

Αντιπρύτανης Οικονομικού Προγραμματισμού και Ανάπτυξης
Καθ. Δημήτριος Γλάρος

Στη συνέχια αναδημοσιεύεται συνέντευξη του Πρύτανη κ. Χρήστου Μασσαλά από την εφημερίδα "Τα Νέα", της Πέμπτης 11 Μαίου 2000.

Τρίτη θητεία, περισσότερες προσδοκίες

(Από εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ/ Πέμπτη 11-05-00)

ΕΡ Τρίτη συνεχής θητεία (αντιπρύτανης, πρύτανης και νεοεκλεγείς πρύτανης). Περισσότερες οι ευθύνες.
ΑΠ Περισσότερες οι προσδοκίες
ΕΡ Ευρίωνο το μέλλον για τα Ελληνικά ΑΕΙ - ΤΕΙ;
ΑΠ Θα εξαρτηθεί από τις προτεραιότητες της κεντρικής εξουσίας.
ΕΡ Χιλίαδες Ελληνόπουλα σπουδάζουν σε πανεπιστήμια του εξωτερικού. Τεράστια η διαρροή του συναλλάγματος. Υπάρχει λύση ;
ΑΠ Η ενίσχυση σε υποδομές και ανθρώπινο δυναμικό των πανεπιστημίων αποτελεί βασικό μέρος της λύσης του προβλήματος.
ΕΡ Η παγκοσμιοποίηση απειλεί τα πανεπιστήμια;
ΑΠ Το πανεπιστήμιο διατηρώντας τον ακαδημαϊκό του χαρακτήρα μπορεί να θέτει την παγκοσμιοποίηση στην υπηρεσία της κάλυψης του "ελλείμματος γνώσεων " και του εμπλουτισμού του διαλόγου ανάμεσα σε λαούς και πολιτισμούς.
ΕΡ Αναβάθμιση των ΤΕΙ ; Με ποια προτεραιότητα;
ΑΠ Ενίσχυση της ποιότητας της παρεχόμενης γνώσης από αυτά.
ΕΡ Πτυχιούχος του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ο σημερινός υπουργός Παιδείας. Το μήνυμα προς αυτόν;
ΑΠ Τιμή για το ίδρυμά μας. Το πάθος της νιότης του ότι η παιδεία αποτελεί στοιχείο πολιτισμού, διαλόγου, ανάπτυξης και αυτοσεβασμού μιας χώρας να παραμείνει συστατικό της πορείας του.
ΕΡ Ποιό είναι το όνειρο σας για το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων;
ΑΠ Να γίνει χώρος αναφοράς της κοινωνίας και πηγή αισιοδοξίας.
ΕΡ Θα σας ενδιέφερε να ασχοληθείτε με την πολιτική;
ΑΠ Του ακαδημαϊκού χώρου ...
ΕΡ Η γνώμη σας για του πολιτικούς ;
ΑΠ Θα ήθελα να βλέπουν πιο μακριά στο μέλλον
ΕΡ Έχετε κάνει συμβιβασμούς;
ΑΠ Συνθέτω απόψεις με βάση τις ηθικές μου αρχές.
ΕΡ Τι σημαίνει για σας συμβιβασμός ;
ΑΠ Προϋπόθεση συμπόρευσης.
ΕΡ Έχετε διαθέσιμο χρόνο;
ΑΠ Ο χρόνος υπάρχει γι' αυτό που αγαπάς.
ΕΡ Είναι ψυχοφθόρο για κάποιον να είναι επικεφαλής πανεπιστημίου;
ΑΠ Ο ακαδημαϊκός χώρος έχει ιδιαιτερότητες και απαιτεί λεπτούς χειρισμούς.
ΕΡ Ποια σχολή που σήμερα λείπει θα θέλατε να ενταχθεί στο πανεπιστήμιο σας;
ΑΠ Των Βαλκανικών Σπουδών
ΕΡ Σύνδεση πανεπιστημίου και πόλης;
ΑΠ Το πανεπιστήμιο έχει δημιουργήσει δομές που συμβάλλουν στην προσέγγιση τους.
ΕΡ Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και Ήπειρος;
ΑΠ Ο μοχλός για αειφόρο ανάπτυξη της.
ΕΡ Σχέσεις πρυτανείας και φοιτητών;
ΑΠ Μια οικογένεια έχει τις καλές και τις δύσκολες στιγμές.
ΕΡ Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και Αλβανία ;
ΑΠ Το πανεπιστήμιό μας ενισχύει τη συνεργασία και τη συνεργασία και αλληλοκατανόηση στα Βαλκάνια και φυσικά με την Αλβανία.
ΕΡ Υστερούν τα πανεπιστήμια της περιφέρειας έναντι αυτών των Αθηνών;
ΑΠ Τα πανεπιστήμια της περιφέρειας αποπνέουν φρεσκάδα και αισιοδοξία.
ΕΡ Επαρκούν οι πόροι για ομαλή λειτουργία του πανεπιστημίου;
ΑΠ Ενίσχυση της χρηματοδότησης του με σύγχρονη αξιολόγηση των δράσεών του θα ενισχύει το ρόλο του το κύρος του και την ελκυστικότητα του.
ΕΡ Υπάρχει στήριξη του πανεπιστημίου από τους Ηπειρώτες.
ΑΠ Οι Ηπειρώτες ήταν πρωτοπόροι της κοινωνίας της γνώσης ... και συνεχίζουν να είναι ...
ΕΡ Πανεπιστημιούπολη Ιωαννίνων τι απουσιάζει;
ΑΠ Το ήδη ελκυστικό περιβάλλον πρέπει να ενισχυθεί με την τόνωση της ιστορικής και πολιτισμικής συνέχειας.
ΕΡ Αν δεν ήσασταν καθηγητής και πρύτανης ποιο επάγγελμα θα σας συγκινούσε ;
ΑΠ Αυτό που πρωτοδίαλεξα πολιτικός μηχανικός.
ΕΡ Εμπιστεύεστε τους συνεργάτες σας ;
ΑΠ Προσπαθώ να τους εμπνέω και να περιορίζω τα διλήμματα.
ΕΡ Τι συμβουλεύετε τους νέους ;
ΑΠ Η γνώση τους να είναι συνυφασμένη με ένα σύστημα αξιών ... και να ονειρεύονται.

...Συνέχεια από τη σελίδα 27

ΣΥΛΛΟΓΟΙ - ΙΔΡΥΜΑΤΑ - ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ

· Association Internationale de Recherche Scientifique en Faveur des Personnes Handicapees Mentales (AIRHM), PARIS - ΓΑΛΛΙΑ
· Association des Parents d' Enfants Inadaptes (A.P.E.I.) de PERIGUEUX (affiliee a l'Union Nationale des APEI -UNAPEI- , reconnue d'utilite publique). PERIGUEUX - ΓΑΛΛΙΑ
· Centre d' Evaluation et de Placement Espoir - Morbihan (CEPPEM), LORIENT, ΓΑΛΛΙΑ
· Association - Fondation «Villa S. Ignazio», TRENTO, ΙΤΑΛΙΑ
· Direction du Travail, de l'Emploi et de la Formation Professionnelle du Morbihan, VANNES, ΓΑΛΛΙΑ
· Association QUARTZ-Formation-Maintien-Recherche, LYON, ΓΑΛΛΙΑ
· Laboratoire D' Education au Dialogue, TRENTO, ΙΤΑΛΙΑ
· Association Papillons Blancs - Site Rosette :Institut Medico-Educatif ROSETTE, Institut Medico-Professionnel REGAIN, BERGERAC - ΓΑΛΛΙΑ
· Association des Familles et Amis pour l'Accueil, le Soutien, l'Education et la Recherche en Faveur des Personnes Handicapees Mentaux (A.F.A.S.E.R.), CHAMPIGNY SUR MARNE, ΓΑΛΛΙΑ
· Institut Medico-Educatif " Autan-Val Fleuri "
· Societe " PROFILES " BALMA. ΓΑΛΛΙΑ
· Centre international de psychosomatique c.i.p.s. PARIS, ΓΑΛΛΙΑ
· Centre national de la recherche scientifique c.n.r.s. groupement de recherche «didactique et acquisition des connaissances scientifiques», PARIS, ΓΑΛΛΙΑ

Υπεύθυνος Έκδοσης σύμφωνα με το νόμο:
Πρύτανης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Χρήστος Μασσαλάς

Συντακτική Επιτροπή και Επιμέλεια έκδοσης:
Γιάννης Δημολιάτης
Απόστολος Καρπόζηλος
Γιώργος Παντής
Ευθύμης Παπαδημητρίου
Λάκης Παπαϊωάννου

Σύνταξη και Ηλεκτρονική Επεξεργασία:
Κωνσταντίνα Τζουβάρα
Αλέκος Πολύμερος
Κώστας Τριανταφυλλίδης
Ελένη Καλαμπόκα

Επεξεργασία - Διαχωρισμοί:
Γραφείο Διασύνδεσης Π.Ι.
Next Media

Εκτύπωση:
Τυπογραφείο Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Το περιοδικό του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Ίρις

Τυπώθηκε σε ανακυκλώσιμο χαρτί

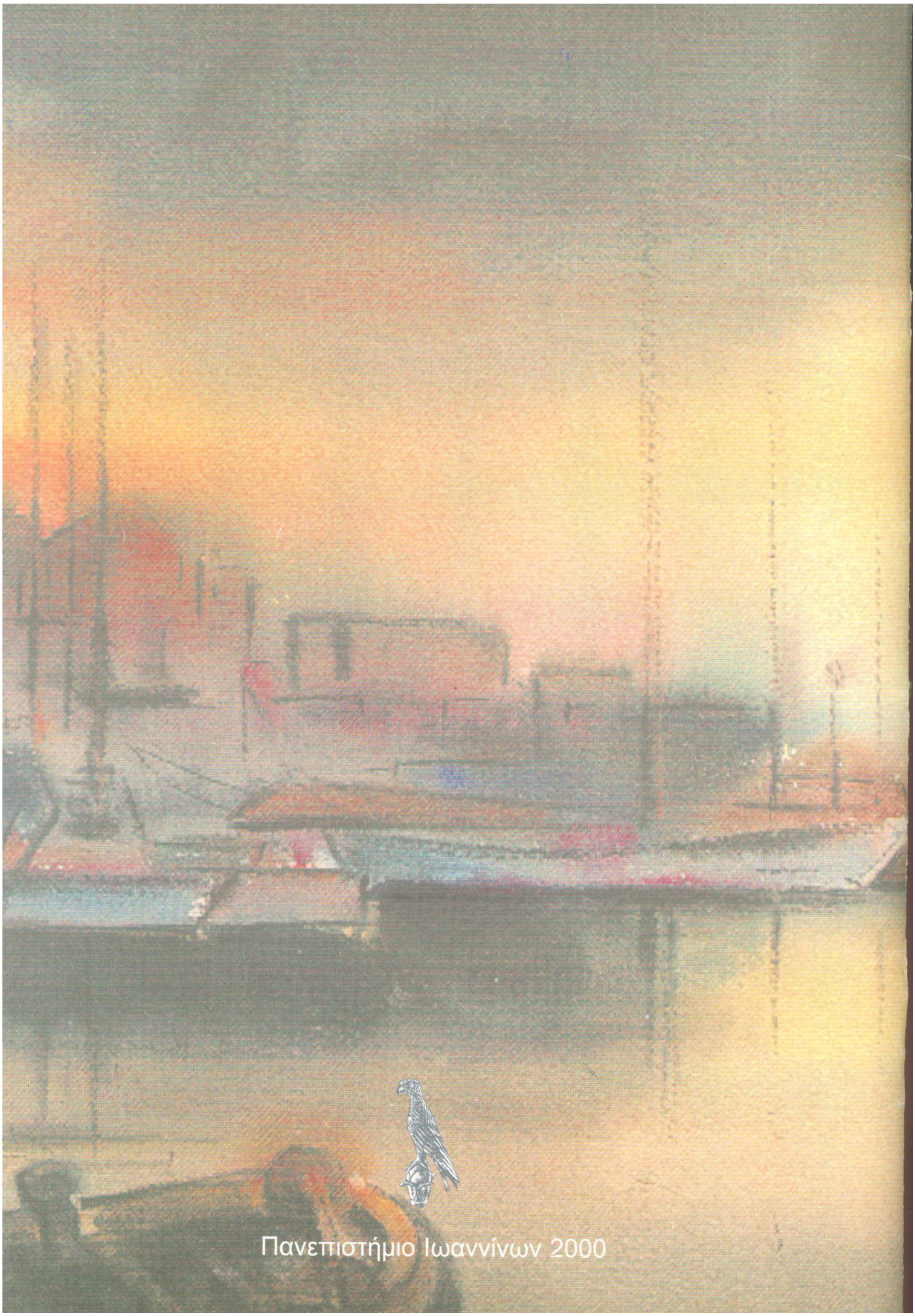

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων 2000